

REČICA OB SAVINJI

MOIRJE

Leto XIII
Številka 9
September 1982

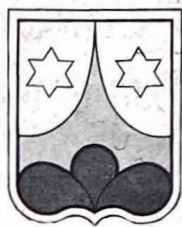
Savinjske

Glasilo socialistične
zveze delovnega ljudstva
občine Moirje

NOVICE

LJUBNO

GORNJI GRAD

Postnina plačana v gotovini

Občinski proračun v prvem polletju

Na zadnji seji zborov skupščine občine Moirje so delegati poslušali poročilo o izvajanju proračuna občine v prvem polletju 1982. Da bi o glavnih vsebini finančnega poslovanja občine bili seznanjeni tudi občani podajamo obrazložitev v naslednjem.

Izvajanje politike na področju splošne porabe v letu 1982 temelji na sprejetem družbenem dogovoru, ki v prvi vrsti določa, da mora splošna poraba zaostajati za rastjo dohodka v občini in sicer za 10,3 % v primerjavi z dogovorjenim obsegom porabe v letu 1981. Višek proračunskih prihodkov se lahko uporabi le za intervencije v porabi hrane in blagovne rezerve. Po dogovoru se 70 % teh viškov združuje na nivoju republike za iste namene. Na osnovi teh usmeritev je bil sprejet proračun občine na seji zborov občinske skupščine dne 26. 3. 1982.

Planirani prihodki proračuna znašajo 58.415.200 din in so za 17 % višji od lani realiziranih.

Vse tri mesece je realizacija prihodkov dosegla 46 % in znaša 26.806.158 din, v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta pa je indeks 129. Takšno stanje je glede na plan zadovoljivo, kajti 4 % zaostajanja v drugem polletju ne bo težko nadomestiti, ker ugotavljamo, da so nekateri prihodki v prvem polletju pod dinamiko dotoka (davek od obrti, takse). Primerjava z istim obdobjem lanskega leta celo kaže, da bodo planirani prihodki preseženi, če se bo nadaljeval takšen trend dotoka sredstev.

Razporeditev prihodkov je usmerjena predvsem na tiste proračunske porabnike katerim predstavljajo ti prihodki sredstva za redno dejavnost. To so upravni in pravosodni organi ter družbeno-politične organizacije, ki so prejeli 50 % planiranih sredstev.

V celoti je bilo izvršeno plačilo obresti za kreditiranje investicij v kmetijstvu, ker se na našajo na leto 1981 in sofinan-

ciranje kmetijske pospeševalne službe.

Izvrševanje ostalih postavk pa poteka tako, kot nastajajo stroški, seveda tudi v odvisnosti od realizacije prihodkov. Planirani presežek prihodkov se nesečno odreja na posebno partijsko žiro računa proračuna, od tu pa 70 % rep. sklada za intervencije v porabi hrane. Režerni sklad pa se formira vsak mesec v višini 1 % prihodkov.

Skupni razporedjeni prihodki v tem obdobju znašajo 26.705.222 din, neporabljena sredstva pa 100.936 din.

Predragi prevozi

Bralka F. M. iz Moirje je napisala uredništvu pismo iz katerega povzemamo tole vsebino: Govorimo, govorimo pa le malo storimo, da bi bilo konec nesmišelnega izkoriščanja skupne lastnine. V televiziji z dneva na dan prikazujejo na nekakšni mešanici med sklepi in dejanji, ta so kot vsemu navzile še poglabljena. Povsod je slišati: "bomo morali, treba je, in podobno, vendar malo je poročil v katerih bi bilo zapisano, da smo to in to storili, da bi preprečili družbeno škodo. Naj povem kje jo jaz že dolgo opazujem, verjetno pa je podobnih primerov še kar veliko!"

V naši okolici je zaslediti vse več težkih tovornjakov s katerimi se soferji vozijo z dela in na delo, saj so tudi proste dni ob cestah in so izpostavljeni kvarnim vplivom vremena in seveda tudi dobra prilika za nepripravne, ki potrebujejo kakšne dele takih strojev. Opažam, da je tako tudi z raznimi gradbenimi stroji, ki samevajo ob poteh in čaka. Da jih bo kdo odpeljal. Opaževala sem buldozer nekega podjetja, ki je doslej že 14 dni umazan ob cesti in čaka odreženja. ... Vprašam se ali

bi upravljavci teh strojev tako ravnali, če bi bili njihova last? Ali je kje videti podobne stroje zasebnikov na prostem? Ali bi bilo verjetno, da bi zasebnik stroj umazan, kot ga je potegnil iz zemlje pustil, da rjavi in se umakne? (Odgovor je lačen!) Ali je torej prevoz na delo in z njega z 8 tonskimi tovornjaki primeren? Ali je sploh kaj podobnega še kje drugje? Kdo odgovarja za te stroje? Ali ni lop kamor stroji sodijo, seveda očisteni? Ali kaj takega ni v opisu delovnega mesta nekoga?

Mnogo je vprašanih, na katere si ne znam odgovoriti, pa najbrž ne zato, ker sem v letih, ampak zato, ker se mi zdi vse opisano nemogoče in neverjetno. Pa je resnica tudi ta, da se sofer težkega tovornjaka pripelje na svoje gradbišče, vozilo pa sameva, ali pa je kar pri roki za kakšne prevoze. ... Kdo bo naredil red, kdaj je tisti, ki naj odgovarja? Dejstvo je, da je podobnih primerov v vseh krajih naše občine veliko, kamor se peljem vidim enako sliko. Ali odgovorni ne najdejo drugega načina prevoza voznikov na delo in domov? In še bi imela vprašanja!

Na slavnostni seji zborov skupščine občine Moirje v Lučah je govoril predsednik Lojze Plaznik, podeljene so bile občinske nagrade, zbrane pa je pozdravil tudi predstavnik pobratene občine Čajetina. Slovesnost so popestrili lučki kulturniki s krajšim sporedom, pionirji pa so prisrčno pozdravili številne ugledne in zbrane delegate.

Stališče komiteja ZKS

Po seji občinskega komiteja ZKS v Nazarjah je bilo dosti uganjanj in v zvezi z obravnavanimi težavami v delovni organizaciji VEZ Moirje in veliko različnih tolmačenj. Seveda so jih nekateri prikazovali z vidika osebnih želja, oziroma interesov. Zato ker so nekatera vprašanja v zvezi z razmerami v RA-MO bila poravnjena tudi uredništvu smo prosili sekretarja ZKS Murka Straška za stališče, oziroma stališče predsedstva ZKS Moirje. Takole je pojasnil podrobnosti o vprašanih VEZ in RA-MO.

„Naše predsedstvo je razpravljalo o razmerah v delovni organizaciji VEZ Moirje. Tesno z njo je povezana vloga RA-MO, ki kot poslovna skupnost skrbi za razne izvajalske naloge in proizvodno usmeritev VEZ. Tako smo vzporedno razpravljali tudi o navedeni poslovni skupnosti. Zaradi se poudarjene odvisnosti VEZ od RA-MO smo zavzeli stališče: — poslovna skupnost naj se ne bi preoblikovala, saj je nevarnost možnih sprememb v medsebojnih odnosih članic, kar bi lahko škodovalo VEZ Moirje, — smatrali smo, da je treba utrditi poslovanje skupnosti in s tem razrešiti posredno vprašanje izgube, velikih izgub, zgrešenih naložb v proizvodne načrte VEZ.

To je bilo stališče tudi na seji komiteja dne 4. 9. 1982. Karsneje so se razmere znostrovale, posebno po zboru delavcev RA-MO. Zato je predsedstvo ponovno razpravljalo izključno o odprtih vprašanih v zvezi z delavci zaposlenimi v tem delovnem kolektivu.

V ospredju so bila sledeča vprašanja:

Hoteli so ustanoviti DO za promet proizvodov in storitev za potrebe poslovne skupnosti. Postavilo se je tudi vprašanje vodenja tega kolektiva. Seveda pa je bilo še vrsto vprašanj v zvezi z bodočo organizacijo kolektiva.

Predsedstvo je menilo, da ni smotno zavzemati določena

stališča prej ko bo zaključen pregled službe družbenega knjigovodstva v VEZ in RA-MO. Nekateri ugotovitve so ob tem kazale na nepravilnosti, ki bi lahko odločilno vplivale na dokončano stališča predsedstva.

Septembra smo ponovno obravnavali ta stanja na komiteju in takrat sprejeli še objavljen sklep. Posledje smo obravnavali RA-MO zaradi raznih pritiskov za hitro reševanje določenih vprašanj v samem kolektivu. Spet je prevladovalo mnenje, da ne moremo sprejeti dokončnih sklepov, zato smo naročili komisiji v izvršnem svetu občine, da ugotovi posebej naslednje okoliščine:

— potrebno je preveriti širši družbeni interes v naši občini za ustanovitev nove delovne organizacije s področja prometa proizvodov in storitev. Pri tem je potrebno ugotoviti mnenje obeh kolektivov ZKS in Savinje, ki se ukvarjata s podobnim poslovnim predmetom, pa ob tem skrbita še za prekrško prebivalstva,

— glede na sprejete sklepe in usmeritve kongresov ZK in po vsebini pokongresnih nalog, s poudarkom na stabilizacijsko ravnanje je prav posebno napadeno bohotenje trgovskih organizacij, ki niso dovolj izkoriščene in tako bremenijo ceno izdelka, oziroma akumulacijo gospo darstva. Prav zaradi tega je ustanavljanje takšne organizacije združenega dela kot jo želi RA-MO, torej izključno za promet proizvodov in storitev, popolnoma v nasprotju z družbenimi interesi.

— predsedstvo je dalje ocenilo, da gre v tem primeru za izrazito posamičen interes, oziroma skupinsko lastniški interes.

Seveda bo v nadaljevanju reševanja tega vprašanja potrebno širše sodelovanje vseh ustreznih dejavnikov v občini, posebno še v IS SO Moirje, ki se je v to že dejavno vključil. Drugih stališč v zvezi z RA-MO predsedstvo OK ZKS Moirje ni sprejemalo.

Več sredstev za kmetijstvo

O tem, da nam manjka sredstev za prispevke proizvajalcem hrane smo že pisali. Kmetijska zadruga je pripravila načrt delitve sredstev za regrese, ki naj bi spodbudili kmete k še večji pridelavi hrane. Sprito razmeroma šibkega gospodarstva v naši občini je bilo jasno, da bo treba za pokrivanje zastavljenih obvez poiskati sredstva zunaj naše občine. Končno gre tudi velik del pridelkov drugam.

Zato se je naš izvršni svet skupaj s skupščino občine obrnil s posebnim pismom na skupščino mesta Ljubljana, SIS za preskrbo. V njem so nakazali naše potrebe in možnosti, hkrati pa poudarili uspehe dosežene v zadnjih 10 letih. Tem pa so botrovali izredni pospeševalni napori zadruge in njenih strokovnjakov. Doseženi so nadpovprečni rejski uspehi v republiškem merilu! Seveda je treba tu omeniti izredno pomembnost hranilno-kreditne službe, osemenjevalne dejavnosti, živinogojstva in še kaj! V pismu so napisali med drugim: „nikakor ne moremo razumeti, zakaj so navodila za izplačilo stimulacij, uzakonila avtomatsko skrb porabnikov hrane le za meso in mleko iz družbenih farm. Premije za mleko iz komercialne in družbene organizirane proizvodnje pa so ostale izven solidarnostnega sistema... na plečih občinskih skladov“. Seveda je pismo bila priložena še temeljita obrazložitev, koliko denarja zberemo sami in koliko ga dejansko potrebujemo.

Na temelu tako prikazanega stanja je predsednik SIS za preskrbo mesta Ljubljana Tone Mastnak sklical obisk ustreznih odgovornih ljudi v Moirju. Po razgovorih na občini so si udeleženci ogledali še nekatere kmetije in se temeljito spoznali s stanjem v našem kmetijstvu, ki tudi oskrbuje ljubljanski trg.

Udeleženci pogovorov so bili seznanjeni, da je mogoče v dolini zbrati le četrtino potrebnih sredstev za enotno dogovorjene intervencije. Ob takšnem stanju je povsem nemogoče zahtevati, da gospodarstvo občine zbere potrebna sredstva za pospeševanje pridelave hrane, ko pa gre iz našega območja kar 8 mio litrov mleka, 1.100 ton brojlerjev, okoli 10 mio jajc ljubljanskemu tržišču. Tako se pričakuje, da bo SIS za preskrbo mesta Ljubljane kot potrošnega centra za večino naših pridelkov prispeval določena sredstva v naš sklad za pospeševanje kmetijstva. Dogovorili so se, da bodo naše območje obravnavali kot lastno, vsaj podobno, ob tem pa bodo še naprej poskrbeli za dodatne spodbudne ukrepe ne posrednim proizvajalcem. Prvi del sprejetih obvez bodo pokrili le do višine kakih 70 %, druge načine spodbud pa bodo okvirili v razpoložljiva sredstva. Do 15. oktobra letos mora ZKS predložiti natančen načrt povečevanja tržnih viškov tja do leta 1985. Zahtevajo tudi jamstvo, da bodo te količine tudi dejansko dobavljene.

Naša zadruga je seveda v hudih skripah, ker se s pospeševalnimi ukrepi v obliki regresov in drugih dodatnih sredstev še ni pričelo. Prižadevajo si, da bi se stvari hitro uredile in da bi proizvajalci prišli do denarnih spodbud in se tako izenačili z drugimi kmeti v republiki.

Spomenik pri kmetiji Ramšak pod Smrekovcem so pomagali postaviti tudi mladi.

Razstava v Moirju

Odpiralni čas razstave „Zlatiborski motivi“ akademskega slikarja Božidara Kovačevića. Vsak dan od 10-14 ter 16-18 ure. Ob sobotah in nedeljah: od 9-12 ure.

Razstava traja do 30. 9. 1982.

Trdi orehi izvršnega sveta SOb Mozirje

V razgovoru s predsednikom našega izvršnega sveta smo želeli vedeti kako je v občini glede zaposlovanja, saj je znano, da so bili sprejeti ukrepi, ki velevajo omejevanje novih delovnih mest zaradi ustalitvenih ukrepov. Franc Miklavc je povedal, da so pri nas ta gibanja nekoliko neugodna, saj je iz podatkov razvidno, da se prvič opaža padec storilnosti v gospodarstvu. Ponekod industrijska proizvodnja stagnira, ponekod pa je zabeležiti viden padec. Neugodno je tudi dejstvo, da v negospodarsko zaposlovanje bolj raste kot v gospodarstvu, kar priča dejstvo, da je porast zaposlovanja v gospodarstvu 3,4 %, medtem ko je v negospodarsko kar 10 %. Seveda je ta podatek tudi varljiv, saj gre za zaposlovanje v šolstvu, VVZ in na strokovnih službah SIS. Največkrat so vzroki in preobrazbah organiziranosti, ali po večjem obsegu nalog.

Beogradska banka v Mozirju. Poročajo smo, da pripravljata ta banka v Mozirju svojo enoto na ravni agencije. Naša občina je tudi podpisnik sporazuma o združevanju sredstev v Beogradsko banko. V Mozirju bodo zaposlovali 3 ljudi in opravljali posle s prebivalstvom. Seveda je tudi za naše gospodarstvo zanimivo delovanje te banke, ki bi ob pripravljenih načrtih za naložbe lahko prispevala svoja sredstva na naše območje. Žal pa takih načrtov ni, zato so naše naložbe tudi daleč pod povprečjem v republiki in dosega le 12 % od družbenega proizvoda. Vse to je posledica prehitre delitve ustvarjenih sredstev v osebno, skupno in splošno porabo, žal seveda predvsem v osebno!

Kršitelji delitve OD v občini niso pretirano številni. Pa še ob teh mora izvršni svet proučiti vsak primer posebej, saj ne kaže metati vse v en koš, ker so pač okoliščine prekarne različne, ponekod razumljive. Seveda družbeni dogovor takšnih posebnosti ne obravnava ločeno. Kršitelji so v glavnem v negospodarsko, pri čemer je treba poudariti nizke prejemke v šolah, seveda pa ni prav, da potem iščejo izhod v drugih oblikah, kot so nadure in podobno. Upoštevati je treba bolj učinke! Žato bo izvršni svet pred odločitvami temeljito preveril primer za primerom.

Kaj bo z Goltmi je glasilo naše vprašanje. Franc Miklavc je pojasnil, da moziška občina pred vsemi drugimi ne more biti

ravnodušna do usode centra pod Goltmi. Kot smo že poročali je bil predlog, da se vse naprave centra zaščitijo, obratovanje pa ustavi za nedoločen čas. Naš izvršni svet se je takšni poti razreševanja protivil. Sedaj se stvari rešujejo na regijski ravni. Prizadevanja so tako s strani SOZD Merx, kakor tudi s strani izvršnih svetov občin Zalec, Velenje, Celje in Mozirje, da se zagotovijo sredstva, ki bi pokrila izgubo lanskega leta in da bi center to zimo že delal. Izhajajoč iz dejstva, da bi tudi konzervacija naprav veliko stala je prevladovalo mnenje o potrebi tega planinskega centra. Takšno gledanje je podprla tudi predsednica republiškega komiteja za turizem, ko je obiskala našo občino. Tako bi ob pomoči širše družbene skupnosti vendarle našli rešitev. Torej smemo pričakovati, da bomo tudi letos smučali na Goltch, ki bodo se naprej v sklopu DO Paka iz Velenja, ta pa se je vključila v SOZD Merx Celje.

VEZ, RA-MO in Glin so še v težavah in predstavljajo več ali manj posebno skrb izvršnega sveta. Posebna komisija, ki jo vodi Franc Finkšt naj bi pomagala razvozlati zagate in poiskati najmanj boleče rešitve, saj je dejavnost tega podjetja širšega družbenega pomena. O podobnostih stanja je sedaj še preuranjeno govoriti. V RA -MO je vrsto nerazčiščenih, vprašanj, od vsebine registracije do dejavnosti in notranje organizacije. Vse to povzroča izvršnemu svetu velike skrbi, saj trenutno še ni mogoče predvideti izhoda iz zagat. Zaradi tesno poslovne povezanosti VEZ in RA-MO se prenašajo vse negativne posledice na delavca VEZ, zato moramo biti strpni in preudarni. Seveda stanje ni brezizhodno, treba je zagotoviti delavcem delo in kruh. Kako, je trenutno še neznan, vendar smo prepričani, da bomo našli skupno pot in skupen jezik.

Za stanje v Glinu je izvršni svet pripravil predloge za ukrepe, ki naj bi izboljšali težko stanje in odprli kolektivno bodoče poti razvoja. Seveda gre le za predloge, ki morajo biti skupaj sprejeti in izvajani ob dobro volji samoupravnih in vodilnih središč Gline. Brez tesnega sodelovanja vseh v občini in Glinu najbrž ne bo lahko najti izhod. IS lahko pomaga po svojih močeh, saj je to njegova dolžnost, vendar pa mora tudi druga stran narediti svoje, torej le dobra povezanost je obetavna.

Čiščenje trga pred proslavami v Mozirju so spet opravili otroci in gasilci. Ob tem se poraja vprašanje ali so res otroci najbolj „zaslužni“ za nemarnost v kraju, saj jo vedno odstranjujejo?

0 sredstvih iz samoprispevka

Za nami so štiri leta, odkar smo v naši občini izglasovali drugi oziroma podaljšani samoprispevek. Sredstva se zbirajo po stopnjah iz prvega samoprispevka z majhno korekturo samoprispevka iz kmetijske dejavnosti.

V obdobju štirih let se je iz vseh virov zbralo 49.308.346,05 din. Za skupne stroške (izvedba referenduma, manipulacije SDK) je bilo porabljenih 146.766,30 din. Ostala sredstva pa so razdeljena na omenjena štiri glavna področja po ključih:

– vzgojno-izobraževalni program 37 %	18.189.784,45
– kom. objekti – čistilne naprave 15 %	7.374.236,95
– inicialni programi v KS 4 %	1.966.463,20
– krajevne skupnosti 44 %	21.631.095,15
SKUPAJ	49.161.579,75

VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI PROGRAM

S sredstvi prvega samoprispevka, ki je bil sprejet leta 1973, so bile zgrajene oziroma adaptirane štiri šole (Rečica, Ljubno, Luče, Gornji grad). Z razvojem pa so se odprle še nove zahteve po zgraditvi drugih infrastrukturnih objektov za izgradnjo letih pa so namenjena sredstva drugega samoprispevka. Za izvedbo programa podobnosti družbenih dejavnosti je namenjeno 37 % vseh sredstev podaljšane samoprispevka.

KOMUNALNI OBJEKTI – IZGRADNJA ČISTILNIH NAPRAV

V programu referenduma, ki je bil izveden v letu 1978 je zajeta tudi komunalna dejavnost in sicer kot soudeležba pri:

1. izgradnji kolektorja Rečica, Nazarje, Mozirje	4.000.000,00 din
2. izgradnji kanalizacije in čistilne naprave Gornji grad, Ljubno, Luče	1.500.000,00 din
SKUPAJ	5.500.000,00 din

Za izgradnjo kolektorja je bil že v letu 1978 izdelan okvirni predračun in je znašal skupno 15.000.000,00 din. Razlika med predračunsko vrednostjo in soudeležbo iz referendumskih sredstev je znašala 11.000.000,00 din in je bila pokrita iz drugih virov.

Za izgradnjo kanalizacije v Gornjem gradu, Ljubnem in Lučah ni bila izdelana nobena dokumentacija, zato je znesek 1.500.000,00 din samo ocenjen in predviden za soudeležbo.

Zbiranje sredstev:

V času od 1. 7. do 31. 5. 1982 se je zbralo na zbirnem računu pri SO Mozirje za namen komunalne dejavnosti skupno 7.116.043,95 din, to je za 1.616.043,00 din več od prvotno planiranih sredstev. Čeprav so se sredstva zbirala namensko, jih ni bilo možno vlagati oziroma porabiti v ta namen. Plan izgradnje kolektorja je sicer bil, vendar ga ni bilo možno realizirati iz večih razlogov in sicer:

1. Zakasnitev z izdelavo lokacijske dokumentacije
2. Zakasnitev v izdaji lokacijskega dovoljenja
3. Zakasnitev z izdelavo projektne dokumentacije
4. Nerazčiščena trasa kolektorja skozi Mozirje (trikrat spremenjena zaradi novega urbanističnega načrta)
5. Problem koridorja v „Celinah“
6. Podražitve v času priprave in izdelave potrebne urbanistične, lokacijske in projektne dokumentacije
7. Nesolidnost projektne organizacije pri izdelavi glavnega projekta za Nazarje (za ostalo ga še ni, čeprav je naročen).

Po zadnji informaciji je izdelana lokacijska dokumentacija za traso skozi Mozirje, medtem ko še vedno ni rešen problem koridorja v „Celinah“ in tudi lokacijska dokumentacija za odsek Nazarje – Celine še ni izdelana.

Za izgradnjo kolektorja je bil pri IS SO Mozirje izvoljen poseben odbor, katerega naloga je bila spremljanje, naročanje in sodelovanje pri projektiranju, zbiranje finančnih sredstev in izbiranje izvajalca del.

Kljub vsem naporom in prizadevanju se v teh 4 letih kolektor ni zgradil, niti ni bila pridobljena vsa potrebna dokumentacija. Ugotavljamo, da sta se NIVO Celje, kot projektantska organizacija in OVS, kol nosilec oziroma investitor projekta izkazala nesolidna. Iz vseh zapisnikov je razvidno, da so se roki podaljševali, največkrat brez utemeljenih razlogov.

Sredstva, ki so se zbrala iz naslova referendumskega prispevka so se v tem času porabila za druge namene. Trenutno so vsa zbrana sredstva angažirana, tudi vključno junij 1982.

Dragi otroci!

Po dvomesečnem predahu in počitnicah se bomo zopet srečevali v naši knjižnici pri urah pravljic. Odslej bode na sporedu ob TORKIH. Vsak drugi in zadnji torek v mesecu ob 17 uri.

Otroci pridite, da bomo skupaj doživljali čudovit svet pravljic in domišljije. Občasno ga bomo popestrili še z likovnim ustvarjanjem.

Knjižnica
Mozirje

INICIALNI PROGRAMI V MANJ RAZVITIH KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

Za manj razvite krajevne skupnosti Solčava, Luče, Nova Štifta je zbranih 1.966.463,20 din. Po programu bi ta sredstva pridobili za:

- prostorski plani in urbanistično dokumentacijo
- izdelavo razvojnih programov
- priprava prostora, v kolikor je predpogoj za nadaljnji gospodarski razvoj

Sredstva je porabila le Krajevna skupnost Solčava za gradnjo večnamenskega objekta v znesku 419.600,00 din, ostala sredstva pa so še neporabljena, ker so se za prostorsko planiranje in urbanistično dokumentacijo pridobila iz republiških sredstev za nerazvita področja v Sloveniji. Za izdelavo kakšnih razvojnih programov pa ta sredstva ne zadoščajo. Krajevna skupnost Luče in Krajevna skupnost Nova Štifta sta pozvani, da čimprej poiščeta možnost smotrne angažiranja zbranih sredstev.

KRAJEVNE SKUPNOSTI

Za potrebe krajevnih skupnosti je namenjenih 44 % zbranih sredstev. Ključ za delitev po krajevnih skupnostih je število prebivalcev. Na osnovi tega so za programe krajevnih skupnosti zbrana naslednja sredstva:

KRAJEVNA SKUPNOST	Ključ	Znesek
1. Mozirje	21	4.542.530,00
2. Nazarje	9	1.946.798,55
3. Šmartno	4,9	1.059.923,65
4. Bočna	4,3	930.137,10
5. Gornji grad	7,8	1.687.225,40
6. Nova Štifta	5,2	1.124.816,95
7. Solčava	4,3	930.137,10
8. Ljubno	18,3	3.958.490,40
9. Luče	10,7	2.314.527,20
10. Rečica	14,5	3.136.508,80
SKUPAJ	100	21.631.095,15

Poročilo o koriščenju sredstev samoprispevka je v nadaljevanju pojasnilo koriščenje sredstev po posameznih krajevnih skupnostih in po namenih. Ta poročila bodo podana v vseh KS, zato jih nismo objavili. Vsekakor pa je mogoče trditi za vse koristnike sredstev (KS), da so gospodarno ravnali in da je bilo mnogo narejenega v dolini.

Izven programa porabe sredstev samoprispevka so krajevne skupnosti sofinancirale izgradnjo telefonskega omrežja v skupni vrednosti 500.000 din. Tudi v krajevnih skupnostih je še precej neporabljenih sredstev (6.268.000 din). Vzroki so predvsem v neizdelani urbanistični dokumentaciji, drugih načrtih, neizvajanju del (čistilne naprave), v nekaterih primerih tudi nezainteresiranost in pa seveda težji pogoji najemanja kreditov.

Pismo planincev

Planinci združeni v meddržbenem odboru Savinjska, posebno še planinci Gornje Savinjske doline čestitamo PD Gornji grad za prejeto občinsko nagrado. Ponosni smo, da je dobilo to visoko družbeno odličje društvo, ki je zgradilo kočico na Menini planini in ki je znano zaradi poglobljenega dela z mladino.

Pismo sta podpisala Martina Aubfeht, predsednik KO PD občine Mozirje in Adi Vidmajer, predsednik MDO Savinjska.

Sporod. priridev ob 650 letnici trga Mozirje je bil zelo pester. Tudi cvetlična povorka v Mozirju je bila ogleda vredna. Na sliki mladinska organizacija Trnava na okraju in prežnem vozu.

Vprašanje dostojno, odgovor pa ne!

V naši družbi bi moralo biti vsakomur jasno, da se delegatsko delo na vseh ravneh mora upoštevati. Blatno vsega je v širokem krogu odločujočih, se pravi o dobri povezavi delegacij z ljudmi, ki so jih vodili. Delo seveda ni niti najmanj lahko, pa tudi ne prijetno, niti ni plačano! Zadnje volitve so pokazale, da kljub raznim začelnim težavam v času prehoda od odborniškega na delegatski način odločanja, občani razumejo za kaj gre, saj so izvolili delegacije, ki dobro delajo in so zaveženi svojega poslanstva.

Povsem jasno pa je, da same delegacije ne morejo delati brez učinkovitega sodelovanja vseh dejavnikov v družbenem življenju. Skratka, če pričakujemo od delegatov prizadevanost in vstranško dejavnost pri razreševanju perečih vprašanj v občini, samoupravnih in krajevnih skupnostih in krajevnih skupnostih, potem moramo skrbno preučiti vsak ukrep v tej smeri. Torej tudi odgovor na delegatsko vprašanje! Tako nekako je na zadnji

konferenci SZDL razmišljati razpravljalce. Dejal je, da nikakor ne more biti zadovoljen z odgovorom RA –MA na delegatsko vprašanje v skupščini občine. Vsebinsko je več kot pikra, ni stvarna in sploh pa ni odgovorila na postavljeno vprašanje. Takšen zviken odnos do delegatov seveda ne more biti niti dober, niti ni v tem času znosen. Odgovorni delavci v delovnih organizacijah in sploh vodilni ljudje bi pač morali vedeti kako se odgovarja na vprašanje, ki ni bilo postavljeno zaradi izživljanja nekoga od delegatov, temveč zato, ker so od delegata to zahtevali. Torej bi pričakovali tudi v zamotanih primerih jasen in določen odgovor. Vse to pa ne izven iz omejenega odgovora, tj. ko je mnil razpravljalce.

Seveda je takšni odgovor naletel na začudenje v vrstah komunistov, saj je bil na večini osnovnih organizacij gradjen kot neprimeren, tako v tonu, kol po vsebini. Enako so mislili delegati na zadnji skupščini občine v Nazarju.

Občinski nagrajenci

Na zadnji seji zborov skupščine občine Mozirje so sklenili letošnje občinske nagrade podeliti šestim delovnim organizacijam, oziroma društvom, ali posameznikom. Podelitve so takole utemeljili.

PLAKETO OBČINE MOZIRJE so prejeli:

GASILSKO DRUŠTVO REČICA OB SAVINJI

Gasilsko društvo Rečica ob Savinji je bilo ustanovljeno leta 1882 in v letošnjem letu praznuje 100 obletnico svojega obstoja in dela. Društvo je v času svojega delovanja uspešno izpolnjevalo svoje poslanstvo, to je gasiti požare in pomagati reševati družbeno in individualno lastnino. Sodelovalo je tudi pri poplavih in drugih elementarnih nesrečah ter pri odpravi posledic le-teh. Društvo je v vsaki skrbelo tudi za strokovno usposabljanje svojih kadrov in je tudi prvo od vseh društev usposobilo za delovanje tudi ženske desetine. Operativne enote uspešno sodelujejo tudi z enotami CZ, predvsem pa pri njihovem usposabljanju. Društvo je torej vedno vestno izpolnjevalo svoje humano poslanstvo tako do družbe kot do občanov. Ob svojih stoletnici je društvo doseglo še en pomemben uspeh, saj so predvsem s svojim lastnim delom in veliko požrtvovalnostjo ob pomoči širše družbene skupnosti zgradili nov sodoben gasilski dom.

SAVINJSKO-ŠALEŠKA VETERINARSKA POSTAJA

Zametki dejavnosti Savinjsko-Šaleške veterinarske postaje Mozirje so se pričeli že leta 1951. Ko je bila v Gornji Savinjski dolini ustanovljena prva osemenjevalna postaja. V tistem času je to pomenilo pravo biološko revolucijo. Od prvih začetkov pa do danes se je veterinarska služba pospešeno in kvalitetno razvijala, kar je omogočilo povečanje produktivnosti v mlečno - mesni proizvodnji. Predvsem je izboljšala pomembno nalogo v pogledu zdravstvenega varstva živali in reprodukciji kot osnove za selekcijo govedi.

V obdobju od leta 1963 do leta 1980 se je število plemenitih živali povečalo za petkrat. Veliko naporov in prizadevanj je Veterinarska postaja namenila tudi programiranemu delu v reprodukciji govedi in načrtnemu pripustu najboljših plemenit. Vse to je vodilo do povečanja mlečnosti, ki se je prav po zaugli veterinarskih posegov v zadnjih 25 letih povečala od 2700 litrov na 3700 litrov proizvedenega mleka po kravi in pa v visoki plodnosti. Rezultati dela so nedvomno vsestranskega pomena za razvoj kmetijstva v občini.

Jože RAKUN

RAKUN Jože, je z dolgoletnim družbenopolitičnim delom v času od 1970 do 1982 opravljal različne pomembnejše funkcije v našem občinskem družbenopolitičnem sistemu. Svojo prizadevnostjo, znanjem in nenehnim delom je odločilno pripomogel k spreminjanju odnosov ter h krepitvi družbenopolitičnega sistema ter socialistične samoupravne demokracije v občinskem prostoru.

Svet delovne skupnosti pri osnovni šoli Mozirje objavlja prosta dela in naloge snaznike na podružnični šoli Rečica. Kandidatke naj pošljejo prijave v 15 dneh po objavi na naslov Svet delovne skupnosti pri osnovni šoli Mozirje. O izbiri bodo obveščeni v 30 dneh.

NAGRADE so dobili:

PLANINSKO DRUŠTVO GORNJI GRAD

Planinsko društvo Gornji grad, aktivno deluje že več kot 30 let. Leta 1949, je bilo v društvu včlanjenih 30 članov. Ti so se takoj zavzeli, da so začeli graditi dom na Menini planini, ki je bil dokončan leta 1955. Društveno delo je potekalo skladno s planinsko etiko, s polno zavzetostjo za varstvo okolja in vzgojo mladega rodu v ljubezni do planin in domovine.

V zadnjih letih je bil dom potreben temeljite obnove, za kar je bilo potrebno zbrati veliko sredstev in opraviti mnogo udarniškega dela. Opravljenih je bilo 3600 udarniških ur. V letu 1980, so pričeli z gradnjo pristave in pri tem opravili še okoli 3000 prostovoljnih delovnih ur. S prostovoljnim delom so veliko prispevali tudi pri gradnji planinskega doma na Loki pod Raduho.

V društvu je včlanjenih 387 članov, od tega je 263 članov mlajših od 27 let ali skupaj 60 %. Iz tega je razvidno, da društvo posveča vso skrb, vzgojo mladega rodu. Udeležujejo se vseh planinskih tekmovanj in pri tem dosegajo lepe uspehe. Precej denarja porabijo za izobraževanje svojih članov, na raznih planinskih tečajih. V okviru društva aktivno deluje tudi mladinska planinska šola. Člani palniškega društva so aktivni tudi v DPO v kraju.

Aleksander VIDEČNIK

VIDEČNIK Aleksander, je že daljša časa aktiven na različnih delovnih področjih v občini. Posebej zapazeno je njegovo delo, ki ga je opravil na področju informiranja, saj so s tem, ko je prevzel urejanje „Savinjskih novic“, le-te zopet postale priljubljeno branje v naših družinah, pa tudi sicer dela na razvoju informiranja z drugimi redstvi.

Velik je tudi njegov prispevek pri ohranjanju kulturne dediščine v občini ter oblikovanju turističnega voditja. V zadnjem času je opravil tudi veliko delo pri raziskovanju delavskega gibanja v Gornji Savinjski dolini pred drugo svetovno vojno.

Anica in Anton MLINAR

Kooperanta Mlinarjeva sta pred dobrim letom prevzela že 20 let opuščeno visokogorsko kmetijo Planica pod Podvolovljem v nadmorski višini preko 1100 metrov ter oddaljeno od bližnjih Luč približno 9 km.

Iz doline se je družina s tremi šoloobveznimi otroki preselila ter korenjelo pričela gospodariti ob sodelovanju območne pospeševalne službe.

Kmetija je bila brez vode in elektrike, vendar bi s podporo širše družbene skupnosti oboje še letos pridobila. Stalež živine bo od sedanjih 5 glav povečal na 15 km, plemenitih in pitvornih živali. Pričeli so tudi z izgradnjo šilosa za kmo.

Pomembno je tudi dejstvo, da sta omenjena morala s svojo zavzetostjo navdušiti tudi otroke za novo okolje in veslejo do kmetovanja. Ker je na našem področju precej opuščenih, zlasti hribovitih kmetij, je pomovno oživitev kmetije Planica vedna priznanja in moralne podpore širše družbene skupnosti. saj bo zgledno vplivala tudi na ostale, ki še imajo možnost pričeti kmetovati že na opuščeni kmetijah.

Med tekmovanjem skupin civilne zaštite v Mozirju

Civilna zaštita dokazala znanje

Znano je, da se enote civilne zaštite usposablja v raznih smerih, ki bi lahko koristile v primeru večjih nesreč ali pa vojne vihr. Zelo dobro so izvežebani v prvi pomoči.

Tudi letos so se pomerili medseboj v moziški osnovni šoli. Zbralo se je 8 skupin iz krajevskih skupnosti in delovnih organizacij. Znanje tekmovalnih skupin je bilo prilično izenačeno, zato je bil boj za prvo

mesto oster. Končno so dosegli prvo mesto pripadniki CZ Gorenje-Glin, drugo pa skupina krajevne skupnosti Mozirje.

Ker so vsi udeleženci opravili preizkus znanja tudi teoretično se nudi v celoti dobra slika, namreč znanje je na visoki ravni. Zahvala za tako dobre uspehe gre seveda v prvi vrsti zdravstvenim delavcem, ki pripadniki CZ usposablja.

STANKO MIKLAČIČ

SZDL o gospodarjenju

Občinska konferenca SZDL se je sestala, da bi proučila in ocenila gospodarjenje v prvem polletju letos. Uvodna pojasnila k tej točki je izčrpano podal predsednik IS Franc Miklavc.

Delegati pa so dobili tudi dostavljeno gradivo, tako je mogla konferenca res temeljito obravnavati stanje v gospodarstvu naše občine. V drugi točki dnevnega reda so se lotili ocene razmer v kmetijstvu s posebnim poudarkom na prizadevanja za večji pridelek hrane. Pojasnila je podal predsednik SO Mozirje Lojze Plaznik. Kot dober poznavalec razmer in možnosti razvoja je prikazal temeljito sliko senčnih in sončnih strani našega kmetijstva. Na koncu so obravnavali še priprave na volitve v organe krajevne skupnosti.

Ko so razpravljali o gospodarstvu so menili, da nas trenutni uspehi ne smejo uspavati, saj je najbolj zaskrbljujoče dejstvo,

da so težave prav v naši največji delovni organizaciji, pa čeprav se stanje delno izboljšuje. Delavci se na sploh zavedajo resnega položaja, sicer res ne povsod, vendar je mogoče ocenjevati zavezo kot dobro. Omeniti pa je treba slab odnos do družbenega premoženja, do delovnih sredstev, do surovin in potrebščin.

Nadsvetočno bi bilo hitro oživiti in uveljaviti delavski samoupravni nadzor, ki lahko ob ustrezni podpori veliko stori.

Seveda so to v prvi vrsti sindikati, ki bi morali budno spremljati stanja in opozarjati na napake, seveda jih tudi z združenimi močmi odstranjevati. Doktinali, so se tudi nepotrebnega nadurnega dela, zaposlovanje upokojencev in podaljševanje dela tistih, ki so pridobili pokojne za pokoj. Seveda ne gre za lov na čarovnice, temveč je treba stvari utemeljeno in trezno presojeti in ukrepati!

Nič skupnega v turizmu

Ko smo pred meseci ponovno oživeli delo občinske turistične zveze je bila poudarjena povezovalna vloga zveze. Že leta nazaj se je čutilo pomanjkanje takšnega usmerjevalca v dolini. Turistične načrte nimamo usklajevali, na trgu smo ponujali vsak po svoje, propagandnega gradiva ni bilo in če bi se dalo naštevati slabosti. Ali pa lahko zveza naredi čudeže - najbrž ne, zato bi se morali ob nekaterih dosežkih ugotoviti zamisliti.

Več kot potreben je turističen prepek za celoten turizem v dolini. Zveza je predlagala pomembnim turističnim društvom, da predložijo svoje želje glede vsebine. Za sredstva pa so menili, da bi jih morali zbrati v okviru vseh društev in turistično-gostinskih dejavnosti. Tu pa se je že zataknilo. Nekateri pa še

vedno mislijo, da je propaganda obveza „nekoga“. No, ta se pač ne more najti, ko je povsem jasno, da mora prispevati vsakdo, ki ima poslovne koristi od turizma. Tako pač delajo druge, ali pa za nas to ne velja? Skrajša, prav čudno se zdi, da nekateri gostinci o sodelovanju s področnimi turističnimi društvi ne želijo ničesar slišati! Pa je tako, ob tem pa se vsiljuje misel, da pač nekateri izrabljajo delo in prizadevanja drugih. Ti pa so največkrat zaposleni, ki imajo svoj kraj radi pa delajo v društvih. Verjetno bo treba o posameznih primerih bolj ločno pregovoriti in končno dojeti, da je turizem zanimiva gospodarska veja, vendar tudi ta zahteva svoje, najmanj kar pa nudimo tržišču je dobra obveščeni! Zanj pa smo dolžni poskrbeti prav vsi, ki se tako ali drugače bavimo s turizmom.

Kulturna nezrelost

Lučko pokopališče hrani še nekaj naših izvirnih grobnih znamenj. To so železobitli križi, ki so nekoč prevladovali na naših pokopališčih in sploh v alpskem svetu. Vse bolj redki so, ki skrbijo, da ta lepa znamenja ne propadajo. K temu pa je treba še povedati, da se zadnja leta množično zamenjujejo s kamnatimi spomeniki, ki so po mnenju marmarškega bolj imenitni. Zmotno gledarje bi morali ljudem pojasnjevati, saj gre pri teh križih največkrat za znamenila umetniškega dela naših nekdanjih ličar. Torej gre za kulturno dediščino, ki jo velja ohraniti.

Še premalo sodelovanja v KS

Smo pred volitvami novih vodstev v krajevskih skupnostih. Kakšni ljudje bodo vodili krajevno samoupravo, ki dobiva iz leta v leto več družbene teže. Zato smo obiskali dva predsednika sveta KS in sicer Stanka Cajnerja v Šmartnem ob Dravi in Martina Pahovnika v Luču.

Stanko Cajner je predsedoval krajevni skupnosti 8 let. Dolga doba, če pomislimo koliko nalog je treba opraviti in koliko dobre volje mora človek imeti, da vse to zmore. Ko se spomni dogodkov nazaj, meni Cajner, da je svet v glavnem zadovoljivo delal. Udeležba je bila dobra, le dva člana sta bila izjemi. Nekoliko težje je bilo po tem, ko načrt za povečanje šolskega prostora (večnamenskega prostora) najprej ni bil primeren, potem pa je gradnja odpadla iz znanih razlogov. Ljudje so pripevali tudi svoja sredstva, ker so pač poznali krajevno potrebo po takšnem prostoru. Ta primer je povzročil kar veliko težav med ljudmi. Pozneje je bilo nekaj sporov zaradi asfaltiranja ceste v Krasah. Seveda smo imeli veliko hude krvi z odvozom smeti. Tako je bilo pač kar živo! Vendar ni nikoli

nam očitali, da gre vse za Šmartno, vendar služi večica vsem krajanom!

Martin Pahovnik iz Luče je bil 4 leta predsednik krajevne skupnosti. V glavnem nima pritožb o delu članov sveta, vsi so jemali stvari resno, le dveh ni bilo blizu. Krajevne skupnosti so zelo odvisne od zunanjih dejavnikov, zato je bistveno, da je sodelovanje z upravnimi organi občine in vsemi družbenopolitičnimi organizacijami dobro. Tu pa je treba kar pripomniti, da se nekateri uradi obnašajo do KS oblastno in pričakujejo usluge, ki jih ljudje, ki delajo v KS ne zmorejo. Se vse preveč je zahtev za razne administrativne naloge, kdor se česa spomni in ne želi sam opraviti, pa pše na KS in naroči izvršitev! To je seveda narobe in prav zato marsikdaj zmanjka volje in sapa. Tudi odločanje, ki tiče kraja in krajanov je največkrat zunaj naše sredine, največkrat sploh nismo pravočasno seznanjeni. Tu si torej želimo več povezave in več razumevanja! V kraju samem pa je važno dobro sodelovanje med društvi, družbenimi organizacijami in krajevno

Stanko Cajner

do kraja zaskrpaljo, vedno so kraji naši skupno besedo. Veliko nam je pomagal samopriskpevek, oziroma sredstva, ki so bila tako zbrana. Če bi tega ne bilo, ne bi imeli denarja za posege, ki smo jih opravili. Zivljenje v naši KS je sicer živahno, zahvaljujoč obsežni športni dejavnosti in seveda tudi društveni dejavnosti.

Ko smo povprašali Stanka Cajnerja, kako bo v večnamenskim prostorom v šoli je dejal, da niso zagotovljena sredstva do potrebne višine, da pa bo sicer prevzela osnovna šola Gornji grad, tako je upanje, da bomo v kraju vendarle pridobili potrebne prostore za KS in krajanje.

Da bi krajevna samouprava zaživel, bi bilo potrebno poskrbeti za tajnike. Jasno je, da obsežnih nalog nekdaj „mimo-grede“ ne zmore. Kraji pomagajo, če vidijo delovno no vneto, tudi skupen pomen nekaterih del bodo ovrednotili. Ko smo popravili mlisklo večico, so

Martin Pahovnik

skupnostjo, tam kjer to je, gre do stvari dobro. Glede slednjega smo v Luču še kar na trtilih nogah, meni Pahovnik. Gmotna odvisnost krajevne skupnosti je velika, posebno v našem primeru, ki nimamo delovnih organizacij. Res je pomagal samopriskpevek, brez njega ne bi šlo.

Naša krajevna skupnost je turistično razvita do neke mere, lahko bi bila še bolj, vendar so določene okoliščine pri tem izven naše močnosti. Denimo, preskrba je bila letos izredno slaba. Gostje so se močno pritoževali, mi smo na to opozarjali, vendar znan. Seveda si tako turizma ne moremo predstavljati v bodoče! Ob tem gre pohvaliti vneto krajanov, ki so po svojih močeh pripomogli k dobremu počutju tujcev. Pred nami je delo na prostorskem načrtu, to je veliko in odgovorno delo, zato se moramo nara dobru pripraviti. Vsa koda mora sodelovati, sicer bo kasneje kritika, ki pa bo prepozna.

MGA v Kavadarce

Že nekaj časa se pogovarjajo s predstavniki občine in gospodarstva Makedonije (Kavadarce), da bi tam zgradili obrt malih gospodinjstev aparatov. Zanimanje za takšno proizvodnjo je tam veliko, pa tudi Gorenje ima poslovne interese. Medprejuzbiško sodelovanje z manjrazvitimi kraji daje takšni povezavi veliko težo. Znano je, da je v Kavadarcih in okolici mnogo ljudi nezaposlenih. Zato je takšno dogovarjanje zelo pomembno. Za začetek bi nov

obrat zaposlil kakih 100 delavcev, MGA Nazarje bi poskrbel za tehnologijo, opremo in izobraževanje delavcev, začeli pa bi izdelovati manj zahtevne aparate.

Načrti za takšno uresničitev so že narejeni, vse je skratka pripravljeno, tudi ustrezni samoupravni dogovori.

Poskusna vlaganja so predvidena na 15 milijard dinarjev. Najznejše poleg poslovnega interesa pa je zaposlovanje tamšnjih ljudi.

Spomenik na pravem mestu

Že večkrat je bilo kritično omenjeno, da bi spomenik Blažu Arničju v Luču zaslužil lepše mesto. Nekeje je bil kraj kjer so spomeniki postavili kar prave, potem pa je prišlo do raznih sprememb okolja, te pa so zasenčile spomenik. Pred občinskim praznovanjem v Luču

so prestavili spomenik na novo mesto pred šolo. Tja tudi sodi, saj se šola imenuje po svojem velikem rojaku. Izbrani kraj je lep in primeren, da dostojno poudari spomin na enega največjih slovenskih glasbenikov in luškega rojaka,

Naš občinski praznik v sliki in besedi

Gornjegrajski planinci sprejemajo občinsko nagrado iz rok predsednika skupščine SO Mozirje.

Po uvodnih besedah direktorja Dušana Martinčiča je trak prerezal najstarejši šofer kolektiva in tako so odprli novo strojno postajo Gozdnega gospodarstva Nazarje.

Prizor ob odkritju spomenika padlim borcem NOV pri kmetu Ramšaku pod Smrekovcem. Na plošči piše, da sta tu padla Jože Letonja-Kmet in Miloš Majer-Dušan. Po uvodnih besedah Jožeta Celinskega je spomin na padla borca obudil Ludvik Zupanc-Ivo. Za kulturni spored so poskrbeli otroci šole Bratov Letonja iz Smartnega ob Paki, Podpeški očet in učenci šole Ljubno. Spomenik so prevzeli v skrbstvo ljubenski lovci.

Mozirsko društvo Kalin je v domu Partizana pripravilo bogato razstavo ptic, ki je privlačila številne obiskovalce.

Status kmeta v občini

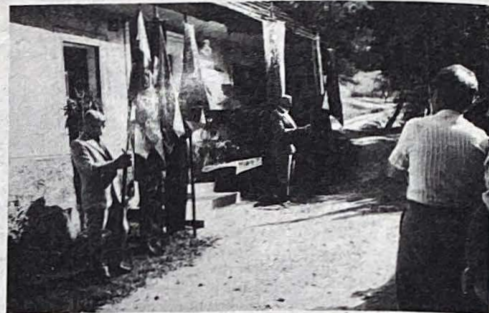
Doslej je status kmeta pridobilo naslednje število občanov: 11 v KS Solčava, 27 v KS Luče, 11 v KS Nova Štifta, 50 v KS Ljubno, 53 v KS Rečica, 15 v KS Nazarje, 22 v KS Gornji grad, 19 v KS Bočna, 14 v KS Smartno in 52 v KS Mozirje.

V Savinjskem gaju so odkrili spomenik Štajerskim Vosovcem. Navzoče je pozdravil predsednik SO Lojze Plaznik, zahvalil se je vsem, ki so pripomogli k postavitvi veličastnega spomenika, ki je delo rojaka Janka Dolenca. Slavnostni govornik je bil namestnik republiškega sekretarja za notranje zadeve Edo Krajncvič. V imenu vosovcev se je zahvalil Milan Kranjc-Brane. Spomenik so prevzeli v skrbstvo mozirski ribiči. Za kulturni del sporeda sta poskrbela pihalna godba Milice in mozirski pevski zbor.

Veterinarji Savinjsko-Šaleške veterinarske postaje so zelo slovesno odprli nove prostore v Ljubli. Slavnosti so prisostvovali številni gostje iz občine in izven nje. Pozdravne besede je izrekel mg. Anton Resnik. V imenu izvršnega sveta občine Velenje je čestital njegov predsednik Božo Lednik. Predsednik SO Mozirje je v izčrpnem prikazu poudaril pomembnost veterinarskega dela v dolini. O napredku živino zdravstvene službe v Sloveniji in dolini je govoril direktor republiške veterinarske uprave Dušan Pirih. Ob tej priliki so posvetili časten spomin padlim veterinarjem in odkrili spominsko ploščo Jožetu Bergantu, Alojzu Korenu in Jožetu Kodeli. Za kulturni spored so poskrbeli Šmihelski fantje pod vodstvom Antona Acmana. Trak pred vrati nove veterinarske postaje je prerezal mg. Jože Mermal. Na sliki ing. Anton Resnik med govorom.

V Potoku so odkrili spominsko ploščo na kraju kjer se je oblikoval Štajerski bataljon VDV. Po uvodnih mislih Rudija Šverca je govoril Milan Kožuh, predsednik odbora skupnosti borcev VDV. Kulturni spored so pripravili nazarski taborniki. Obležje bodo oskrbovali kokrski mladinci.

V Gornjem gradu so odprli celodnevno šolo. Spored so pripravili šolski kulturniki. Uvodne besede je obdržal eden najstarejših krajanov Franc Zalesnik-Vrtnik. Slovesnosti so se udeležili prostetni delavci iz vseh šol doline. Posebno prijazno je bilo srečanje domačih učencev z vrstniki iz pobratene šole v Srbiji.

Pohodniki po poteh partizanske sanitete na Solčavskem so se zbirali v Mozirju. Takole jih je ujelo oko naše kamere.

Med gosti v kmečki hiši smo naleteli tudi na skupino Zeničanov, ki so zelo pohvalili skrb za narodopisje in seveda še posebno Savinjski gaj.

Vse prireditve ob letošnjem občinskem prazniku so dobro uspele. Množična udeležba je dokaz širokega sodelovanja občanov.

Skrb za izvoz

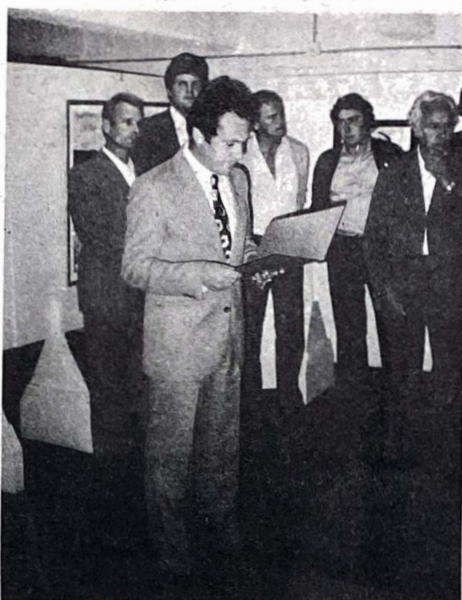
Tudi naše delovne organizacije se borijo za čimvečji izvoz. Nekaterim to še posebno uspeva. Obiskali smo dve izmed njih in se pogovarjali o uspehih pri vključevanju na mednarodni trg.

Elkroj izvažajo že od leta 1972 in to že vseskozi na zapadno tržišče. Zadnja leta so se usmerili pretežno v zapadno Nemčijo, ki je sicer zelo zahtevno tržišče pojasnjuje Peter Širko. Ker pa seveda potrebujejo tudi blago iz vzhoda, so vključili med svoje poslovne prgaletje Češkoslovaško. Tja namreč izvažajo gotove izdelke, hlače, smučarske hlače in podobno. Računajo, da bo znašal izvoz vrednostno kakih 3 milijarde starih dinarjev. V Nemčijo izvažajo le delo, saj dobijo od nemške tvrdke blago in pribor. Trenutno delajo v Nemčiji s štiri podjetji na tak način. Vrednostno računajo, da bodo dosegli v Nemčiji promet kakih 2.400.000 DM. Vse kaže, da bodo to dosegli, pa čeprav pomeni zvišanje napram letu za 100 %. To pomeni, da gre v izvoz okoli 30 % vseh izdelkov Elkrója. Seveda jim to uspeva, ker je njihova storilnost že na evropski ravni in so torej konkurenčni. Zato tudi v naprej načrtujejo tako smelo izvoz, k temu jih sili tudi potreba po zagotavljanju deviz za uvoz, ki je še vedno pomemben. Vse to jih ne uspeva in še naprej razmišljajo o morebitnih izboljšavah znotraj lastnega podjetja. Ni odveč poudariti, da so takšni uspehi plod kakovosti in poslovnosti. To pa jim daje za gotovost, da bodo tudi v naprej uspevali.

Mali gospodinjinski aparati (MGA-Gorenje) so v izvozu uspešni že 12 let. Njihovi izdelki so cenjeni na svetovnem trgu, zato izvažajo kar 90 % izdelanih mikserjev, 75 % kavnih mlinčkov in 80 % rezalnih strojev. Njihovi izdelki so v svetu še posebej o pod drobnogledom, saj je konkurenca zelo velika.

Ko smo vprašali direktorja Jožeta Kundra v katere dežele izvažajo, je povedal da je kar 20 raznih držav kamor potujejo njihovi izdelki. Če bi okvirno ocenili gre 60 % na konvertno bilno in 40 % na klirniško področje. Vzhod je važen, saj bodo od tam lahko dobivali zanimive reprocimaterialne. Vse izvoz opravljajo v SOZD Gorenje. Tudi oni so dosegli visoko raven storilnosti, kakovost pa prilagajajo zahtevam trga. Naj samo mimogrede omenimo, da na dan proizvedejo 1600 mikserjev, 1200 kavnih mlinčkov, seveda pa želijo še zvišati količino svojih izdelkov na dan. Kako so kakovostni njihovi aparati pa pove dejstvo, da vs leto ni bilo reklamacij na njihove izdelke. Tudi servisne dejavnosti so dobro razvite v okviru Gorenja.

Nekako ponosni poudarjajo, da kar 95 % delov za njihove izdelke naredijo doma. To pa je prednost, ki jo kaže prva ocena, saj je znano kako slab odnos imajo razni kooperanti do proizvajalcev. Med glavne poslovne partnerje štejejo Nemčijo, Anglijo, Francijo in Dansko. Na vzhodu pa Češkoslovaško in Sovjetsko zvezo. V zadnjem času so uspešni tudi v Iraku. Vsa našta dejstva omogočajo načrtovanje tudi v bodočnosti.

Na otvoritvi razstave del Božidarja Kovačevića v moziški galeriji se je zbralo veliko ljudi. V izčrpnih besedah je umetnika predstavil prof. Anton Venek.

Kulturna izmenjava s Čajetino

Od kar sta občini Mozijske in Čajetine pobrateni se predstavniški obeh območij večkrat srečujejo. Ta srečanja so zagotovila neposredno sodelovanje na področju gospodarstva in seveda tudi kulture. Znano je uspešno poslovno sodelovanje Elkrója z Mladostjo, iščejo pa se še druge možnosti za gospodarsko povezovanje. Tudi kulturno se srečujejo obe občini. Naši kulturniki so v Čajetini že nastopili, sedaj pa so gostili v galeriji Mozijske znanega akademika slikarja z Zlatibora Božidarja Kovačevića. Razstavo so odprli ob številni udeležbi krajanov in predstavnikov javnega življenja. Uvodoma je profesor Anton Venek povedal o kulturnih prizadevanjih obeh strani in predstavil zelo nazorno umetnika Kovačevića in njegova dela. Smiheljski fantje so zapeli, številni ljubitelji slikarstva pa so si ogledali bogato razstavo.

Slikarja Božidarja Kovačevića smo naprosili za razgovor v katerega je rade volje privolil. Iz njega je kar vrel navdušenje nad Slovenijo, nad našimi ljudmi, ki za njega tako lepo ohranili okolje, posebno pa je pohvalil lepoto ureditve okoliš. Ni torkar prvič v Sloveniji, saj je delal tudi kot brigadir na avtocesti Ljubljana - Zagreb, pa tudi sicer ga na Slovence večjejo lepi spomini. Kot opazovalec lepega je ponovno izrazil

prepričanje, da skrbijo naši ljudje za lepoto krajev iz ljubne do domačega okolja, to pa je plemenito čustvo, ki odlikuje le malo narodov. Božidar Kovačević je v svojem življenju prepotoval mnogo sveta, bil je tudi v deželah preko morja, prav zato je njegov pogled na nas in našo dolino še posebno iskav. To je izvenlo iz njegovega pri-povedovanja, kako je tudi njega privlačila rodna gruda, čeprav je v svetu našel veliko uspešnih možnosti za sebe. Vendar se je vedno znova vračal v svoj domski kraj, kjer je odrasel in tu nadaljuje svoje plodno umetniško delo, saj ga prav to okolje navdušuje in plemeniti. Tudi v njegovih slikah je zaslediti veliko ljubne do domačega kraja, d o domačega stavbarstva in svojih ljudi. Ko je govoril o svojih načrtih za naprej je omenil prizadevanja, da bi na Zlatiboru stalno organiziral slikarsko kolonijo, ki bi se bolj prenesla v svet lepote krajine in svojost zlatiborskega človeka. Še letos so imeli v hotelu Palisad na Zlatiboru razstavo del prve kolonije. Načrti so smeli, veliki in polni ljubne do njegovega Zlatibora. Ob tem pa ne skriva želje, da bi se prišel v naše kraje, ki njegovemu slikarskemu očesu veliko več povedo, kot morda nam ob vsakodnevnem doživljanju posebnosti krajine ob Savinji in Dreti.

A. V.

Napredna kmetija

Iz Luč se dobro vidi lepo ležeča kmetija obdana od velikih zelenih površin. Že od daleč je videti skrbno uredjeno posestvo. In ko skreneš s ceste po Rugačsko grabinu na desno si kmalu pri Metuljih, kot se po domače pravi kmetiji. Stara tisa pred lepo kaščo potrjuje domnevo, da je to že mnogo rodov gospodarilo. Stanovanjska hiša je primerek izvršne slovenske stavbarske umetnosti, lepo je ohranjena, v njej pa prebivata dve družini stari in mladi Robnik-Metulji.

Sodoben hlev, nov silos, ki je že drugi na kmetiji, stroji in čisto okolje vse to je znamenje dobrega gospodarjenja. Nekeč so rekli, kaj pogled na dvorišče pa boš vedel s kom imaš opraviti!

Mladi Albin Robnik je kosil položne bregove, oče Albin pa je ravno klepal koso, da bi poskrbel za obronke. V hiši je bilo slišati prešno otroško govorico in iz kuhinje so prihajale prijetne vonjave, pač tako vzdušje kot ga poznamo v poznih dopoldanskih urah.

Stroj seje ustavlil in mladi Robnik je rade volje privolil v razgovor. Čeprav ga je delo priganjalo. Povedal je, da je pred kakimi sedmimi leti prevzel domačijo. Seveda iz ljubne do zemlje in do kmečkega poklica. Že oče je bil vedno dober gospodar in uspešen kmet, sin pač stopa po njegovih korakih. Posestvo na skupaj 38 ha zagotavlja ob pridnih rokah dostojno življenje. Preumirili so se v živinorogo in imajo sedaj 19 glav goveje živine, od teh jih je 9 na pašo, saj Metulji sodelujejo tudi v pašni skupnosti in se zavedajo velikih prednosti pašne! Ko so skurili preko hektarja gozda, kije mejil na obdelovalne površine so jih tako povečali na skupaj 5,5 ha. Sedaj raste tudi izredno kakovostna trava, posestvo pa je tako zaokroženo. Ko je nanekaj bevedu na sodelovanje z zadrugo je Albin Robnik dejal, da bi brez tega težko šlo. Ne samo krediti-

ranje, tudi strokovni svetovi so dragoceni. Žal pa morajo kmetijski strokovnjaki preveč služiti kruhu z raznimi pisarniškimi deli kot kmetijskim »pospeševanjem«. Takšni so pač današnji časi, da je papir marsikaj važnejši od vsega drugega, zato ga ljudi preveč potrošimo je v smehu dejal mladi gospodar. Sicer so je pripravljeno pomagati v zadrugi - enoti Luče vedno prisotna. Tudi z o krbo raznih potrebščin za kmetovanje so kmetije kar zadovoljni. Seveda so ozko grlo rudnikove snovi, ki jih pranažkuje v škodo zdravja živine. To je boleče, vendar so se stvari že nekoliko izboljšale, žal pa nekoliko pozno. Tako sva kramljala, tudi oče je kdaj pa kdaj posnel v besedo. Njegov spomin seže v čase, ko je na tej kmetiji živel kar 12 otrok. Danes sta v mladi družini le dva. In kot oče lepo pripomni, da je kmetija preživela tudi toliko ljudi, se mi je zdelo, da se mu je v očeh

Albin Robnik-Metulji

utrnili hvaličen pogled na zelene površine ga proti gozdu... Spomini so oživi.

Ustavili smo se še pred kaščo, ki jo lepo vzdržujejo, saj imajo v njej še vedno shrambo mesa in drugih jedi. Žita pač ne sejejo več, zato tudi zrna ni v njej. Vendar bo še stala in pričala o svojih dolgih letih kljubovanja vetru, dežju in snegu.

A. V.

Delegatska vprašanja in odgovori

Glede na delegatsko vprašanje delegacije KS Ljubno z dne 2. 7. 1982 vam odgovarjamo naslednje:

KS Ljubno nas je z dopisom dne 20. 4. 1982 med drugim obvestila, da je cesto od Planinke do gasilnega doma nujno preplasti. Ta odsek ceste je res v slabem stanju, vendar zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ni bila po planu predvidena preplastitev ampak samo krpanje, ki naj bi se izvedlo takoj, ko začne delati asfaltna baza. (Letos je zaradi nizkih temperatur začelo asfaltirati Cestno podjetje le 15. 5. 1982). Med tem časom pa je bila na Ljubnem prireditelj „Koncert iz naših krajev“, zato je bilo treba cesto do tedaj zakrpati.

Dogovor je bil s tov. Kralj Jožetom, ki je organiziral, da so bile te luknje zakrpane z betonom. S tem se je asfaltiranje odmaknilo, saj beton drži tudi nekaj časa in cesta sedaj ni v tako slabem stanju. Naročili smo št. 58/82 z dne 16. 7. 1982 smo dali Cestnemu podjetju Celje, da ob priliki asfaltiranja regionalne ceste zakrpa tudi ta odsek ceste.

S tem upam, da smo zadovoljili vašemu vprašanju

TAJNIK KOMUNALNE SKUPNOSTI POZNIČ Franc

Delegat KS Ljubno:

Preverili smo delegatsko vprašanje, ki se nanaša na prekope preko ceste za polaganje telefonskih kablov. Delegatsko vprašanje pa je bilo postavljeno v tem smislu, da ko se bo asfaltirala

krajevna cesta v tem odseku, se istočasno asfaltirajo tudi prekopi za telefon, naročnik pa je ima KS. Torej gre za vsakojeno delo, da ne bi mehanizacija za asfaltiranje naročevali dvakrat.

PTT VELENJE

Delegatsko vprašanje KS Gornji grad

V zadnjih letih se intenzivno dela na urejanju skupnih planinskih pašnikov, predvsem so tu zainteresirane KZS, pašne skupnosti ter ZKZ Mozijske. Kljub soglasju vseh, tudi Gozdnega gospodarstva Nazarje, da se potrdijo meje med pašniki in gozdovi iz let 1953 do 1958 in označijo na terenu ter, da se na spornih površinah ne vrši sečenja lesa se tega dogovora ne držimo. Zakon o kmetijskih zemljiščitih določa, da se dohodek od posekanega lesa s pašnih površin vrača nazaj na pašnike za urejanje le teh (ščičenje, gojenje...)

Tudi formiranje kmetijskega zemljiškega sklada bi morali pospešiti, kakor to določa zakon.

Želim odgovor zakaj ne morejo pašne skupnosti pridobiti dohodka od lesa, ki raste na nespornih pašnih površinah, da bi ga uporabile za urejanje pašnikov?

Tudi 8 % stopnja rasti tržne pridelave hrane še ham zdi, da je postavljena preveč optimistično, saj n. pr. področja, ki imajo boljše pogoje za pridelavo hrane ne načrtujejo stopnjo rasti več kot 3,5 do 4 %.

Plakati in varstvo okolja

V prizadevanju za lepše in čisto okolje nikakor ne smemo pozabiti na plakatiranje. Plakati, kot sredstvo propagande in obveščanja, so sicer resnično nepogrešljivi, toda ne glede na primernost oblike in namena so v okolju največkrat tujek. Še zlasti preč pa je problem nepravilnosti in nedogovorne organiziranosti lepjenja in odstranjevanja plakatov. Zadnji čas je, da prekinemo z dosedanjim prakso in dosledno spoštujemo nekaj osnovnih pravil:

— plakati spadajo izključno na zanj primerna mesta (oglasne deske)

— plakate ne pritrdjvati enega vrh drugega, še manj pride v poštev pritrdjevanje novih na stare aktualne plakate

— plakati se ne lepijo z lepilni, saj le-to močno ovirajo odstranjevanje; za pritrdjevanje se uporabljajo risalni žebeljčki ali lepilni trak

— pravčasno odstranjevanje neaktualnih plakatov, ki spadajo tja kot vsi drugi odpadki, je osnovna naloga organizatorja

— organizator se naj zamisli tudi o primernosti števila plakatov ter o obliki in namenu sporočila.

V letošnjem letu je bilo na tem področju veliko napak. Obstaja občutek, da je premalo listih, ki bi jih mogle nepravilnosti. Tako zaradi nase občanov, kot tujcev turistov, ne žniemo dovoliti, da bi se te nepravilnosti dogajale tudi v bodoče. Nekdo mora prvi začeti, nič slabega, če smo tokrat to mi.

Komisija za varstvo okolja pri ISO Mozijske

Dan šole na Ljubnem

Dobro je za kraj, če je šola vraščena vanj, če je del vsakdanjega življenja in če živi z ljudmi in zanje. Takšna je brez dvoma ljubenska šola. Vedno znova pripravajo kakšno presenečenje, povsod sodelujejo in nikoli ne odrecijo, če je treba kaj pomagati.

Prav tiste slavnostne dni občinskega priznanja je vabil mimo-ideče v šolo napis, ki je povedal, da so pripravili razstavo raznih del učencev. In res je bilo kaj videti. Prakupci izdelki iz lesa so zaslužili posebno pozornost, saj so ponazar-

jali domače stavbarstvo, že skoraj izginule kašče, kozolce, kočice in podobno. Bila so razna dela oblikovalcev in mnogo slikarskih izdelkov. Seveda ni manjkalo še ročnih del. Vsejeto ni šlo vodstvo šole zgolj zato, da prikažejo učencev delo med letom, bolj je šlo za to, da krajan spozna o vpliv šole na kulturni polh mladega človeka. Končno ni vseeno, če mladi ljudje ne cenijo kulturne dediščine v tej ali drugi obliki! Prav ta vzgoja privlaži v mladega človeka ljubne do domačega, do narodnega bogastva in ponos, da je to naš!

Volitve v KS

V drugi polovici leta 1982 preteče v večini naših krajevnih skupnosti štiriletni mandat članom organov upravljanja. Zaradi četrtnega pristopa in uresničevanja samoupravnih pravic delovnih ljudi in občanov v organih krajevnih skupnosti bomo v občini Mozijske pripravili in izvedli volitve organov vseh krajevnih skupnosti.

Takšen sklep je bil sprejet na zadnji seji občinske konference ZDL, sprejet je bil tudi program aktivnosti v pripravi in izvedbi volitev.

V krajevnih skupnostih bomo volili organe na način in po postopku, ki je določen v statutih krajevnih skupnosti. Volili bomo naslednje organe: skupščino krajevnih skupnosti, svet krajevnih skupnosti pa bo na svoji konstitutivni seji imenoval komisije in odbore, ki so opredeljeni v statutu KS.

Nosilec kadrovskih priprav na volitve organov KS je Krajevna konferenca SZDL - predsedstvo krajev-

ne konference in koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja in volitve. Nosilec organizacijskih in tehničnih priprav za izvedbo volitev pa je svet krajevnih skupnosti. Načrtujemo, da bomo v vseh krajevnih skupnostih do 15. oktobra letos izvedli zbor občanov, na katerih se bodo izvršile volitve organov krajevnih skupnosti.

Pričakujemo, da bodo naši občani tudi ob teh volitvah izpričali takšno družbeno zavest in pripadnost samoupravnim družbenim ureditvi, kot so jo ob volitvah spomnili letos. Brez aktivnega sodelovanja ob volitvah in nato v krajevni samoupravi nimamo moralne pravice kritično ocenjevati aktivnost krajevnih skupnosti, saj temelji na prostovoljnem delu. Tudi pri tem naj bi veljalo načelo - najprej delati in ustvarjati, nato pa kritizirati. Brez organizirane krajevnega samouprave pa bi bili prikrajšani za marsikatero dobrobo in pravico, ki jo lahko uveljavimo v krajevnih skupnosti.

R. P.

Mozirskih 650 let

V naši dolini je že marsikaj pokazalo, da znajo pripraviti tudi večje prireditve. Mnoge od njih so postale že kar stalne in prabljajo veliko ljudi od blizu in daleč. Tokrat so tudi v Mozirju stopili v krog tisti, ki bodo vsako leto pripravili svojo turistično prireditev.

Krajna skupnost je sklicala sestanek društva in drugih dejavnikov v kraju. Dogovorili so se, da obletnico trških pravic obeležijo kar se da slovesno. Posamezniki in društva so se voljno vključili v delo in prireditev je lepo uspela.

Ze postavljane mlaja, ki je po višini med največjimi, je privabilo ljudi v gaj. Vode teče podgora v naprej napovedovali težave, vendar so jih dobro premagali in mlaj stoji v ponos častiljivi obletnici tga. Seveda ni žanjalo opazovalcev ob ognju na katerem naj bi pekli vola. Dobra volja je tudi tu prevladovala in mozirski pusti, ki so to nalogo prevzeli se tudi tokrat prišli za delo, le da se stvar ni posušila iz tehničnih razlogov. Vrh prireditve je bilo srečanje v Savinjskem gaju. Zbralo se je veliko ljudi, da je tisto soboto v Mozirju bilo težko najti prostor za jeklenega konjičala. Se prej pa je treba povedati, da je turistično društvo, ki skrbuje nadropne zgradbe v gaju pripravilo v kmečki hiši pravo vzdušje nekdanje kmečke družine in njenega življenja. Ni manj kot čisto, tudi niso pozabili na projo volne. Tu so pomagali Lučani. Stari mojster stavec Irnek z Brezje pa je prikazoval tkanje. Kaj bi dejal mlinarji, ki so se prizadevali v starem vodnem mlinu „mlati“, pa je v svojo pojavo vzbujal prej smeh in dobro voljo, kot pa risoko storilnost! V kovčagi je bilo tudi sve živo, slišati je bilo udarce klavira in prav resnični kovač je z dejanji, pa tudi z besedo pojasnjeval kovaško delo pred dolgimi leti. Ptičari so v domu Partizana pripravili razstavo ptic, tudi ta je pritegnila!

Skratka vse je pokazalo uspeh prirediteljev in dokazalo veliko možnosti podobnih prireditev v bodoče! Torej v soboto, da se je zbralo toliko ljudi v Savinjskem gaju, kot venetno doslej še nikoli. Opaziti je bilo, da je mnogo obiskovalcev bilo iz doline, kar je še posebej razveseljevalo. Ker je bila proslava v Mozirju v sklopu prireditve obiščenskega praznika, je kaj lahko reči, da smo ga dobro pričeli. V spored večernega srečanja v gaju (Savinjski gaj v pesmi in glasbi) so uvrstili poleg godcev za ples še vrsto kulturnih folk. Ta del sporeda se je odvijal na splavu. Ribnik in sploh vsa okolica je bila ena sama lepota, vse je bilo okrašeno, vse lepo, da nisi vedel kaj bi najprej gledal. Skratka prava paša za oči. Tu so vrtnari opravili veliko delo! Sicer pa je gaj nekako „dozorel“. Bil je lepši kot kdaj koli poprej. Obiskovalci so imeli kaj videti! Pa nazaj k kulturnemu sporedu. Nastopili so domači pevci (Mešani pevski zbor) pod vodstvom Antona Ančeta. Koruški oktet z Raven na Koroskem, ki ga vodi Anton Ivern. Tamburaši Svobode iz Ljubeck pod taktiko Braneta Mešca in naši gostje iz Zenice. Spored je povezovali napovedovalce. Prijatelji iz Zenice so se vabili množno odzvali, tako so imeli na voljo kar dva orkestra. eden od obeh je nastopal pod vodstvom Mitaha Kovčeviča, popodne pa so odigrali še nogometno tekmo z Elkorjem. Vse se je sicer odvijalo v dobrih okoliščinah, tembolj ker je pozornost našemu kraju izkazalo, tudi celotno vodstvo delovne organizacije rudnika iz Zenice. Po zelo učinkovitem ogledu je bilo rajanje, ki ni bilo niti eno iz jutrarnjih urah. V nedeljo se je podobno vzdušje nadaljevalo.

Glede na razpoloženo množico in na trud, ki je bil vložen je prav, da se prireditelje pohvali in ob tem poudari, da sije s to prireditvijo Mozirje utrolo pot med tiste kraje v dolini, ki znajo privabiti množice obiskovalcev!

A. V.

Mladi pred odhodom v tabor za obrambno vzgojo

Obrambna vzgoja mladih

Skladno s predpisi, ki velevaljo obvezno obrambno vzgojo za tiste mladince, ki po osnovni šoli ostanejo doma na kmetiji, ali pa se zaposlijo, so iz naše občine krenili v taborišče na Št. Vidom (fante in dekleta skupaj z velonjskimi vrstniki).

Ko so se zbrali v Velenju pred Rdečo dvorano so jih pozdravili predstavniki upravnih organov za ljudsko obrambo pri občini Velenje in Mozirje. Naše je pozdravil Rudi Zager. Nato so krenili v učni tabor, kjer trajajo pouk o vojski in v drugih vsebinah 25 dni.

Obiskali smo jih, sicer v hudem dežju, vendar pa iz njihovega dobrega razpoloženja ni motil. Vseščih obrazov so prišli trge iz šotorov, kjer so imeli ravno predavanje o prometnih znakih. Še nekoliko o zahtevnosti so povedali svoja imena in od kod so. Bili so to Jože Laznik iz Nove Štiftice, Zdenka Kovčič z Savine in Stanko Falc iz Ilomca. Kar vsi trije so enako pripovedovali svoje vize s prvega srečanja z orožjem in vojski in življenjem. Fantia sta kmečka snova in nameravata ostati doma, medtem ko je dekletka v ljubljanski školi. Stari o 16 let in ko so dobili pozive na vaje so bili nekoliko negotovi, a ko so se to, ali bodo zlozili in kako se bodo živeli v vojski o družini vrstnikov. Nihče izmed njih ni bil v delovni

akciji, ali kje drugje med množico mladincev. No, pa so se pohvalili, da s življenjem sploh ni bilo težav, saj so že kar prvi večer občutili prijetno domačnost in pritegnila jih je pesem, pa seveda zvoki harmonike. Kar dobro se je torej začelo. Sicer je sama vojaška vzgoja nekoliko težka, vendar pa se zavedajo, da bodo mnogo pridobili in bogatejši bodo v znanju prve pomoči in prometne vzgoje. To pa pride tudi v življenju na sploh prav in ne samo vojakom! Čeprav moji sogovorniki niso izrazili kakšnega posebnega navdušenja po vojaškem življenju, se pravi, da se ne bi zanj oddali, so vendarle in v glas trdili, da je vse kar doživljajo pomembna življenjska šola. To je razumljivo bilo še bolj izgovor pri Zdenki Kovčič, ki je ob odhodu imela še bolj občutek negotovosti, vendar je tudi njej sedaj več med mladimi v vojaški suknji. Najbolji jih preseneča, kako je vse dobro pripravljeno, tako, da ne more nihče tarnati nad hrano in drugo prekrbno. Seveda pa v življenju v šotorih tudi nekaj posebnega, nekaj novega. Z dobro voljo in mladostno prečernostjo gre seveda vse lažje in vse bolj veselo in tako smo naš razgovor zaključili s prijaznim občutkom da vsak po svoje opravljamo dolžnost države in kmetijsko življenje in da katere imamo častne obveznosti.

A. V.

Od doma prek planin

DOMA ves nestrpen čakaš, da končno pride čas počitnic, kakor na trnju pripravljaj prtljago za nekajdnevno potepanje po Savinjskih Alpah. Morje je poceni in tudi tujece ni veliko, to je res, toda zadnje čase pripravljajo aktivne počitnice — in kje bi lahko bile preživeti bolj aktivno kot v planinah!

PRVA POSTAJA je avtobusna na nedeljo jutraj v Mozirju. Ob pol osmih se pripelješ z avtobusom iz Gornje Grada, namenjen v Logarsko dolino. Za to progo ne ve noben voznik red in tudi na izletniških informacijah v Celju ne. Drugačje je z avtobusom ob 8.05 v Logarsko dolino, sajje odhod na voznem redu napisan. Tudi avtobus ne voziže eno leto, kot pove izletniški spovednik. „In ravno zanjde smo bili v celjenah zaradi tega“, pravi spovednik, „ko popravila napako na voznem redu. „Nihče ne ve znuga.“ (Dobro, tu s spremembo načrta še nekako gre; težje ga spreminjajo utrujeni planinci kakšno nedeljo zvečer v Logarski dolini, ko čakajo na najljubši avtobus, ki sploh ne vozi). Čim hitreje torej breg pod nož.

DRUGA POSTAJA. Mozirška kočna na Golteh, je postala zelo dostopna, pravzaprav dovozna po zaslugi ceste, ki omogoča tisočmetrski vzpon tudi motoriziranim gostom. Tako se ob večerizirajm ljudem sam sebi (pa s prav ložim nabirnikom) zdijo malo premaknjeni. Na polh h kočni lvež, da po planini strahljivo volkovi: a se zdaj ni gotovo, ali strahstvo zato, da bi bilo radvednih planincev več, ali zato, da bi bilo boljčim mladi. Otrčnik bi ti raje potrestel s čim močnejšim, ne le z rutenko, saj z njo pač ni profila. Pastir na planini — ki je šlegla, kot zjutraj, in ki ima okoli 80 krav — dela reklamo za Mozirsko in za svojo kočno, obrskbn za svojo, oba pa zaradi dežja osveteljeta pol na Smrekovec. A zdj se, da ne le zaradi slabega vremena: kakšen jur bi bil kočl kar dotrobo!

TRETA POSTAJA je v kočni na Smrekovcu. Tudi sem gor so jo pripeljalo kar nekaj gručin po-

veseti ob litrah vina in ob hramonki. Naročil čaj in vprašal, če imajo kaj toplega za pod zob. Čaj je pravijo, jestu pa nič. A tako žalovito je gledati, kaj o nojo z kranjske kloboze na mizo veseljakom, ki so prišli na Smrekovec v opankih — z avtomobili. Kruh in salamo požiraj bolj na veliko. Še vedaj razumeš, zakaj sta dva Nizozemca na Loki pod Raduho pojedla kulo in pol kruha — in menda še nista bila siti! Če kdaj kakšen turist slučajno umre od gladu, ga bodo gotovo obdelovali razne dejavnosti proti našim turistim prizadevanjem. (Vsi naj si torej za mejo ali pa vsaj v dolini kupijo kruh in prihriljke, kajti v planjah je z njimi tombola — so ali pajzari ni.)

ČETRTA POSTAJA na Loki pod Raduho je vse kaj drugača, pa ne le zaradi zakurjene peči. Česte ni (na srečo!), toda ali res samo to vpliva na domačnost in prijaznost obeh obrskbnov? Često pravzaprav neredno zaradi lažjega okrobarjanja, a potem se spremeni v avtostovo do sobotnega in nedeljskega zabavišča, v katerem so planinci manj zaželeni.

PETA POSTAJA. Grohatpod Raduho, je znenkrat za breg parkirišča in zato domača, da si lahko takih le želim. Kako o dolgo je? DOMA imajo potem čast za razmišljanje. Planinski kočl na Golteh in na Smrekovcu sta zaradi ceste postali gostilniški slabše storje, za planince, ki sta mu najprej namenjeni, sta izgubili vse čar. Če hodijo k nam tukel (Nemci Nizozemci, Zgornji čani ...), mo ti bili tu veselo. (Ali komu od nas pride na misel, du bi se šel sprehajati npr. v okolico Zagreb?) Da se ne splača jokati zaradi zanjnjenega da bo tleha kaj storili, ni vedno vedl ponavljaj. Zdal se reče drugače: Ali se je r. p. srečene investicije, ki se je r. p. Turistično-rekreacijski cent. r. Golte nad Mozirjem, da ne dajo nič uveličati? Ali je treba res na vsak način uničiti vse, kar je zvečl s turističnim planinstvom, da tudi milijoni gosti doživijo? Dovedl nam je to lepo, kar vzorno uspevalo. Ali je dolgo časa? PRITER WEISS

Kmetijska pospeševalna služba

Pri zadruzi deluje močna skupina strokovnjakov, ki je volil Ivan Acman, dipl. veterinar. Zanimala nas je, kaj vse delajo in kakšne so njihove ugotovitve o stanju našega kmetijstva.

Gre torej za kmetijsko pospeševalno dejavnost, ki zajema selekcijo, kontrolo proizvodnosti krav, rodovniško službo in evidentiranje živali.

Ivan Acman

ki niso zajeti v kontroli proizvodnosti. Sem spada še sklepanje pogodb o proizvodnem sodelovanju, skrb za razvoj turističnih kmetij, pospeševanje perinatarnosti, gradbene storitve (načrtovanje, svetovanje) in še izobraževalna dejavnost. Kar veliko je nalog s katerimi se ubada to skromno število strokovnjakov. Če pomislimo ob tem se na

množa pisarniška dela, potem je seveda dosedanj uspeh zadruge pospeševalne službe zavidielj.

Ivan Acman je nakazal težave okoli proizvodnje mleka, ki bo letos po 15 letih prvih količinskih manjša. Vzroke je iskati v neskladnih cenovnih razmerjih, poglavitno za takšen pojav pa je pomanjkanje rudniških novih. Te moremo namreč uravati in je zato bilo v začetku leta veliko pomanjkanje, to pa je imelo za posledico plodnostne motnje (letos upadla za 10 %). Paša je sicer nekoliko pomagala, vendar so nastale škode, ki so znatne. Sedaj je rudnin dovolj, vendar bodo posledice odpravljen šele s časom. Opisani pojavi so seveda značilni za pospešeno proizvodnjo, pač tani, kjer od živali zahtevamo veliko.

Cenovna neskladja bi naj omilila sredstva za pospeševanje pridelave hrane, ki jih pa v občini ne zberemo dovolj. Trudimo se skupaj s pristojnimi na občini, da bi manjkajoča sredstva dobili iz občin kamor grejo naši pridečki.

Ko smo govorili o sami pospeševalni službi je Ivan Acman prikazal veliko navezanost kmetov na strokovnjake zadruge. Sprito občinski nalog bi kazalo zaposliti še več kmetijev, posebno še zaradi mnogih nalog, ki po nepotrebnem obremenjujejo strokovne ljudi. Vse vlaganje v napore za večjo proizvodno krme in kakovostnost. Veliko priporočajo zimska predavanja po zadružnih otrocih. Dokaz je tudi v hitri rasti števila silosov. V dveh letih jih je zrastle kar 50 stolpnih in 6 koristih. Ljudje se za gradnjo odločajo lažje, kar ima zadruge posebno skupno, ki izvaja gradbeno dela, seveda jih pa tudi načrtuje. Tako je ceneje in strokovno boljše.

Za prometno varnost otrok

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri SO Mozirje je doslej opravil že vrsto pomembnih nalog za varnost na cestah. Seveda pa so ukrepi ob pričelku solskega leta bili še posebno skrbno načrtovani in tudi opravljeni. V razgovoru s tajnikom sveta Ivanom Pangernikom smo bili seznanjeni z nekaterimi podrobnostmi o občinskih ukrepih, ki so jih izvedli pred in ob pričelku solskega pouka.

Nato je posebna komisija, ki se ukvarja izključno z vzgojo solskih mladince v cestnem prometu. Ta se je povežala z milico in solskimi vodstvi ter tako skupaj pripravila vrsto nalog, ki so bili tudi opravljeni. Najprej so pregledali stanje prometnih znakov in označb v okolici sol v dolini. Opravili so nadgled pomanjklivosti. Nato so opravili temeljit pregled prometno-varstvenih naprav v solah. Tu slika ni bila povsem zadovoljiva, saj je sola Luče brez takšnega načrta. v Gornjem

gradu, ni bil dosegljiv. v Mozirju in na Ljubnem so pa našli vse v najlepšem redu! Prvi dan šole je bil posebno naporen, saj je bilo treba vse prihodke k matičnim silam in soli. Nazaj po posebno dobro zavarovali. Na prometnih cestah so za to poskrbeli mlinci, čisti svetili seveda tudi mlinci — pionirski skupini so si prizadevali opozorjati soljane na nevarnosti in na kraju samem dajati nasvete za ravnanje v prometu. Tudi v stari in prvokoliški so imeli posebno razgovore in opozorjali so jih na obvezno opremo otroka v prometu in na možnosti nabave posebnih odsevnih obeskov, ki opozarjajo voznike na otroke na cesti. Seveda pa je za prvokoliške obvezna rumena rutica! Tudi na solah so pokrenili vse potrebno za varno hajo otrok po cestah, tako uparja, da bo kar se da malo mlince, katerih žrtve bi se dale šteto. Seveda mora vsi sodelovati vse — sola, stari, otroci in varnostniki!

Knjiga, ki jo bomo brali

Zelo malo imamo zapisov iz naše doline, posebno pa ne takih, ki bi bili zanimivi tudi za obiskovalce naših krajev. Pred leti je Turistična zveza Gornjesavinjske doline izdala vodilo, ki pa je že pošel. Zdal je pred nami knjižica izpod peresa sodčarkega kronista Valenta Vidra in nosi kakega Solčana. Založilo jo je Turistično društvo Solčava, tiskala tiskarna Tone Tomičič na fiskalni 1500 izvodov. Lektoriralo delo je opravil profesor Tina Ordo. Valent Vidar je navlovil svoje delo zapiski o Solčavi in njeni okolici. Pripekvi k zgodovinskemu in etnografskemu gradu, vknmpo je povsem neznanh silk v

knjigi in tudi po vsebini je zelo pestra. V uvod je med drugim napisal profesor Ordo: „V pricučijo knjižica bomo našli marsikaj zanimivega. Zapišano je po ustinih in pisemnih virih, od zgodovinskih resnice do pripovedi, ki so izročajo iz roda in rod. Najbrž bo marsikaj, česar se ne bomo mogli domisliti in dopolniti. Kar pa je zapišano je zagotovo pomemben vir za dopolnitev zgodovinskega in etnografskega gradiva Solčave in njene okolice ali Solčavskega, kakor pravijo nekateri.“

Knjigo lahko naročite pri Turističnem društvu Solčava.

Drobne zanimivosti

Po zgodovinskih zapiskih je živeło v gornjesavinjski pokrajini leta 144 okoli 4900 ljudi v 869 domacijah. Če takrat so našli 27 pustol, ali drugače, toliko domacij je bilo praznih. To dajstvo pripisujejo posledicam kuge, obkoljav. Ljudje so živeli le od zemlje, ki jo so zelo slabo izkoristili in obkoljavali, zato je bilo veliko prešeevanja v trgo. Ocenjuje se, da se po letu 1350 ni več bistveno povečalo število ljudi. Povečanje se je zgodilo na površini noco več širile. Pozneje so postali ljudje bolj razgledani, učili so se obrti, postali trgovci in zemljo so bolje izkoristili, vse to pa je povzročilo tudi hitrejši prirast prebivalstva. Tako je živeło na istem območju v času vplotnega napredka leta 1890 že 14.091 ljudi.

Ob tem bi kazalo še pojasniti, da so zgodovinarji smatrali pod pojmom gornjesavinjske pokrajine, ta seveda ni zemljepisni, vso nekdanjo posest Čamerjev, ki so jo začelci 12. stoletja podarili Oglejskemu patriarhu. Ogrmarna posest je bila v upravljanju benediktinskega samostana in oglejskega patriarha in se v glavnem ujema s sedajšnjim pojmom Gornja Savinjaška dolina.

Sodba na Rečici. Če vprašate na Rečici kje je „patriarhovo poslopje“ bo marsikdo vedel povedati, da gre za Tavčarjev dvorec. No, na vrhu tega nekdanjega dvorca je bilo leta 1231 veliko rojenje. Zakaj veliko? Zato, ker je v t. im. nameni prišel na Rečico takratni patriarh Bertold in z njim se številni kmetje, zato je bilo veliko predelov oglejske nadvlade. Po zapisa dr. Avgusta Stegencja (Časopis za zgodovino in narodopisje, 1930, 2, 1930) so sodili dvorec namreč pokradla veliko denarja in ckršenih dragocenosti. Tudi, tam sta imela in Janez iz Vologa. Za takšno dejanje se je sodilo na smrt, vendar na prošnjo gornjesavinjskega opata niso tako ostro razsodili. Ob kaznenosti za morala v dolini čezlo med borce za njeno osvoboditev, pocestva pa so jima vzeli in dodelili samostanu. O junih nadaljnji usodi ni nič znanega.

A. V.

Gasilsko društvo Rečica ob Savinji

objavljajo po sklepu občinskega zbora društva z dne 21. februarja 1982

razpis

oziroma tretjega javnega natečaja za prodajo sterskega gasilskega doma v Rečici ob Savinji. Gasilski dom stoji na parceli št. 201 meri 124 m2 in parceli št. 196/2 meri 200 m2, nastali v letu 1937. Rečica trg, imenik pravice uporabe Gasilsko društvo Rečica ob Savinji. Na parceli št. 196/2 stoji še nedograjena „atrojtnica“ garaža, zidana s straho enokapnico 6,80 x 5,10 m, ki je tudi predmet prodaje. Izhajne cene na tem javnem natečaju so snizla za eno tretino in znata v konkretnem znesku 757.077,34 din. Javni natečaj bo v soboto 2. oktobra 1982 ob 8. uri jutraj v mestnem domu v Rečici ob Savinji. Vsek zainteresirani mora pol ure pred javnim natečajem položiti varščino v višini 5 % izhajne cene ali 37.853,87 din. Varščino je mogoče plačati v gotovini ali nakazati na račun št. 52810-678-46465 Gasilsko društvo Rečica ob Savinji. Plačilni pogoji bodo določeni s skupno pogodbo in dogovorjeni na dražbi sampi. V času razpisa pa do dneva natečaja si lahko zainteresirani ogledajo nepremičnine vseh dat. Podrobne informacije pa lahko zainteresirani dobijo pri Zvir Francu Rečici ob Savinji 174.

Pogovor z mlinarjem

V Lučah stoji tik ob cesti hiša v kateri je bil nekdanji mlin. Žal so ga zamenjali nekdanjega mlinarja na zunaj izginila. Tudi znotraj je vse drugače, kot je bilo v časih, ko se je vrtila mlinarska kolesa. Mlinar pa še živi in se rad spominja tistih časov, sicer težkih, vendar pa lepih. Zanimalo me je, kako je včasih mlet, zato sem postavila vprašanje kdaj je začel mleti?

Takoj, ko sem prišel v Luče, sem začel mleti, to je bilo leta 1935. Kakšni so bili načini mletja?

Mel sem na štiri pare kamnov in to na dva para črnih in na dva para belih, poleg tega pa še na tri stope. Mlelo se je na črno, polbelo in na belo. Na stopah pa smo iz prosa naredili kašo, iz ječmena pa ješpren.

Kakšen je bil dohodek?

Včasih se je obračunavalo tako, da se je vželo 10% od količine zmletega žita. Veliko mletja je bilo v jesen, ko so potrebovali mlevske izdelke za prašiče. Zaslužil pa je bil slabši preko poljeja, ko je bilo malo mlelo.

Ste se poleg tega ukvarjali še s čim?

Tu poleg mline je bila tudi žaga, pa sem delal tudi v njej. Zaslužil sem 30 dinarjev od flosa, ki ga je bilo treba razžagati v enem dnevu. Seveda, tako imeli nekaj malega zveze, tako smo redili prašiča in eno kravo. Ste imeli pri mletju še kakšno pomoč?

Seveda mi je žena pomagala, kolikor je bilo mogoče.

Ste mletli tudi med vojno in kako je bilo takrat?

Ja, tudi med vojno sem mlet. Bilo je sicer manj dela, ko pa so bili v naših krajih partizani je bilo spet več mletja. Vozili so žito iz bolnice v Robanovem kotu, s Seila in iz Podveže. Ko pa je bilo dela preveč mi je pomagal partizan Anton Tominc s Koroske, bil je bolan in ni zmogel bojnih naporov. Mlela sva noč in dan.

Ste po vojni še dolgo mletli?

Do leta 1960, ko je Savinja podrla jezo. Zato sem se moral zaposliti.

Ko smo jez zapeli usposobili, sem mletel tja do leta 1970. Kmetje pa so postopno preusmerjali v živinorejo in opuščali setev žita, tako sem pač ... prenehal mleti.

Kdaj ste pokrili mlinarske kamne in kolesa?

Vse je bilo dotrajano in je hitro propadalo. Tako je bilo treba vse skupaj odstraniti. To je bilo pred 10-imi leti.

Bi znali tudi sedaj mleti?

Seveda bi znal, le če bi bilo kaj ... in in dober mlin.

Najin pogovor je bil tako prijeten, da bi še kar poslušala. Ko sem odhajala sem mu zaželela še veliko zdravil let!

ANETA PLAZNIK
OŠ Luče

Gornjegrajski planinci gradijo zavzeto depandanso ob koči na Menini planini - Foto: Mitja Umnik

Ožvljena kmetija in občinska nagrada

Visoko nad Podvolovjem leži kmetija Planica, ki je več desetletij samevala. Poslopja je načel zoba časa in vse je kazalo, da bo še ena ruševina v našem hribuju več. Pa sta se odločila zakonca Mlinarja, da odmiranju kmetije naredita konec. Sklenila sta posveto oziviti, zato sta kar krepko prišla za delo in spet je življenje v tem prelepem delu našega lučskega območja.

Ko smo zakonca Mlinar sporočili, da sta prejela občinsko nagrado kot visoko družbeno priznanje za njuno smelo odločitev, sta bila najprej kar nekam zbegana. Presenečena. Kmalu je prvi naval nejevolnosti minil in beseda je stekla. Načrti za v naprej so jasni. Treba je zagotoviti živali za živinorejo, ki je tod edina pot k uspehu. Zavedata se, da bi spriču obsežnih površin kazalo imeti tudi drobnico, nekaj glav govejve živine že v hlevu, vendar bo najprej treba večji črni zagotoviti živinjske pogoje, urediti hleve. Postopno bosta zmogla, seveda ob še dosti izkazani družinski pomoči in velikem razumevanju vseh dejavnikov v občini. Prav sedaj urejajo napeljavno elektriko, vodovod že imata, pa tudi tu so izdatno pomagali. Skratka, Mlinarja se zavedata, da v tej težki nalogi nista sama! To pa jima daje moč in zaupanje v bodočnost. Ob občinski nagradi se posebej zamisli - končno se izjavja gospodinjica, tudi na to so mislili ... Teh nekaj besed pove veliko, pove, da sta pripravana kako širša skupnost pojmuje njuno odločitev, da vnesejo življenje na Planico! Tudi njun naraščajoč vzgajata v ljubezni do zemlje, do teh prelepih krajev. Ni bilo lahko tudi ne otrokom, ki morajo daleč v šolo, ki bredejo v zimskem času do kolen in še višji sneg.

Ko smo juna čestitali k nagradi sta oba hkrati zagotovila svoje veselje nad to pozornostjo, ki ju obvezuje, da bosta storila vse kar sta obljubila - kmetija bo spet živela, bo dajala hrano! Na Planici bodo kmetije, ki so tam zaradi ljubezni do domače gndel

A - V -

Mladinci so se prebudili

Mogoče je naslov malce pregrbi? V sestavku mislim na mladince iz Radegunde in Brezji. Seveda daleč od tega, da bi mladi tega konca prej spali. Vsek se je zabaval in delal zase, organizirani pa nismo bili, zato smo ostali neopazni. Tembolj ker se v moziški organizaciji ZSMS nismo znali.

Tako smo se odločili in postavili na noge svojo omladinsko organizacijo mladine, ki naj zajame mladince iz Radegunde in Brezji. Tako smo dobili organizacijo, ki smo jo poimenovali "Trnava" pod Goltmi.

Reč je, da zaenkrat se nimamo svojega prostora, kjer bi se sestajali. Za sedaj se kar gre pri bližju v Žekovcu, saj je gostinski obrat zaprt. Skrbijo nas hladni menci, ko bomo morali najti zavetje kje druge. To bomo seveda z združenimi močmi zmogli.

Da pa mislimo resno, smo dokazali, ko smo takoj po ustanovitvi pripravili "Rajanje za staro in mlado". To nam je lepo uspelo, z našimi prizadevanji so bili zadovoljni tudi številni obiskovalci!

Zastavili smo si načrt dela in upamo, da ga bomo tudi izpeljali. Pripravičani smo, da nam delovna vrnema ne bo pošla, pa saj imamo gonilno silo v prizadevanju Marku Skornjku, ki mu gre zahvala nas vseh, da smo se tako našli.

Naša udeležba na cvetlični povorki ob 650 letnici Mozirja je mnogim ugajala, tembolj ker so ugibali kdo smo. Tako smo se predstavili

MARIJA BREZOVNIK

Strojna postaja odprta

Gozdno gospodarstvo Nazarje je unelo svojo strojno delavnico v nemogočih prostorih. V času praznovanj ob občinskem prazniku so odprli nove, lepe prostore, ki naj bi v bodoče nudili delavcem dobre delovne razmere, hkrati pa omogočili popravila bolj zahtevnih strojev, ki jih gozdarstvo uporablja. Tembolj, ker gre tudi za težka zemeljska dela na cestnih gradbiščih. V dolini so gozdarji zgradili dostoj kakih 500 km cest, to pa ni malo, če pomislimo v kakšnih strminah so morali ponekod delati.

Stari delavniški prostori so merili le kakih 200 m², kar je bilo seveda prav smešno glede na potrebo po popravilih strojev. V letu 1981 so pričeli z gradnjo novih prostorov ob cesti proti Rečici. Strojna postaja gozdnega gospodarstva je nalužba, ki je zahtevala okoli 70 mlin din sredstev. Celotna površina znaša 8.000 m², tlorisna površina samih zgradb pa 3.050 m². Gradbeni deli opravili Vegrad, TOZD Gradbeništvo na ljubnem.

Kako potrebna je bila nalužba, pravi nekateri številci o strojih in tovornjakih, ki jih ima GG Nazarje. Transportni vozil 46, osebnih vozil 50, gozdnar na mehanizacija 30, gradbenja mehanizacija 15, ostalih transportnih vozil 120, motornih žag 1.600 in vozila notranjega prometa 40.

Sedanjí prostori bodo omogočili zaposlitev večjega števila mehanikov, tako računajo. Da bilih v bodoče imeli 27, povečati pa se bo tudi dohodek. Z dograditvijo strojne postaje smo pridobili pomemben objekt, ki bo služil širšemu namenu.

Po poteh partizanske sanitete

Ze pet let zapored krene na pot skupina mladih iz občine Mozirje ter zdravstvenih strokovnjakov iz Slovenj Gradca. Spominski pohod velja partizanski zdravstvu na Slovenskem.

Ze v petek, 10. septembra smo se zbrali pred zgradbo SO Mozirje odkoder smo se z avtomobili odpravili do Solčave. Tam smo si ogledali spominsko sobo, nato pa smo skupaj z nekaterimi borci iz teh krajev krenili s kmetije Žabovi na tridnevno pot. Voda nas je mimo spominskih obeležij kjer so nekdo stale partizanske bolnišnice. Borci so nam pripovedovali o težkih razmerah v katerih so delovali in zdravili ranjene. Obiskali smo tudi kmetije, ki so nudile vso pomoč ranjenim in bolnišnicam. To je bila za preživelo, težka, vendar častna naloga. Naši pot se je zaključila v nedeljo v Robanovem kotu, kjer so nam pričakali barci Skupa, nam prijetno kramljali. Ko smo se poslovili, smo obljubili, da se prihodnje leto spet vidimo. Naši občutki na poti so bili lepi in prijetni, tako bo mnogo letšnjih udeležencev tudi prihodnje leto na Slovenskem.

Kulturnika skupina gornjegrajske brigade

Delavci Savinje med seboj

Na zadnjem zboru delavcev naše trgovske organizacije Savinja so najprej sprejemali razne samoupravne sporazume. Nekateri izmed njih niso smatrali za primerne, da bi jih potrdili, ker niso zagotavljali interesov kolektiva. Med take sodi sporazum o združevanju sredstev za naložbe v obdobju 1981-85 v SOZ Mozirje. Med njimi, ki jim gredejo v gmoletne obveznosti onemogočajo prevzemanje dodatna bremena.

Delavci so pokazali dovolj samoupravne zavesti, ko so sklenili, da se počaka z izplačili osebnih dohodkov po učinku za prvo polovico do oktobra, ko se bodo predvidoma likvidnostne razmere v kolektivu popravile.

STANKO PRODNIK

Tekmovanje lovcev

Tudi lovci so se vključili v praznovanje občinskega praznika. Prizadevni člani LD Dreta Nazarje so tako tudi letos pripravili strelske tekmovanje lovskih družin za prehodni pokal občine Mozirje in za pokal LD Dreta. Tekmovali so na družinskem strelišču Zgornje Pobrežje v streljarju na glinaste golobe, na tarčo strelja in bežečega metajca.

Lovci iz Mozirja so osvojili prehodni pokal občine, ker so bili že v tretje prvi, so dobili pokal v trino let. Drugo in tretje mesto je pripadlo lovcom družine Dreta. Četrta pa je bila skupina iz Rečice ob Savinji.

Ko so se pomerili za pokal LD Dreta je zmagala skupina LD Sladki vrh pred skupino iz Braslavč in moziškimi lovci. Med posamezniki pa so bili prvi Franc Fužir iz Mozirja, drugi Stane Filčič iz Nazarja, tretji pa je bil Dušan Urhakar iz Braslavč.

Prireditev je v celoti dobro uspela. Tudi med družabnim srečanjem ni manjkalo prijetnega vzdušja. Nekoliko o greni veselje dejstvo, da se tudi ljubnega, Lj. Solčave in Gornjegrajskega tekmovanja niso udeležili. To preneša, saj je šlo v bistvu za počastitev občinskega praznika! Pa tudi sicer bi lahko lovci v dolini pokazali večjo pripravljenost do sodelovanja, ko gre vendar za strelsko usposobljenost članstva.

F. FLERE

OBVESTILO

V pisarni Krajevne skupnosti Mozirje je razgrnjen osnutek zazidalnega načrta "Mozirje - jug". Ogled načrta je možen vsak ponedeljek, sredo in četrtek od 8. do 12. ure, in sicer vključno do 5. oktobra 1982.

PRAVNA POMOČ V MOZIRJU

Odvetnik Vekoslav Tanko iz Titovega Velenja opravlja odvetniške storitve vsak delovni petek od 16. do 18. ure v prostorih sodnika za prekrške SO Mozirje.

NAJDENI SO BILI NASLEDNJI PREDMETI

1. Motorno kolo znamke Tomos - Colibri
2. Fotoaparati znamke Smena
3. Bluza od jensea

Našeni predmeti so shranjeni pri Skupščini občine Mozirje. Oddelek za občo upravo.

Lastnike vabimo, da izpuščene predmete dvignejo v roku treh mesecev od dneva objave tega razpisa na razglasnih deskah krajevnih uradov. Če v tem roku lastnik ne bo dvignil izgubljenega predmeta, bo le-ta v korist občine.

Kaj menijo o našem glasilu

S planinci našega območja zelo dobro sodelujemo. Trudimo se, da bise o njihovi dejavnosti kar se da seznanila javnost. Se vedno pa je premalo dopisnikov iz krogov samih planincev. Mozarsko društvo je poslalo tiskniku Planinske zveze Slovenije Jožetu Dobniku Savinjske novice. Ta pa je poslal moziškimi planincem pismo tak šne vsebine:

"Lepa hvala za poslano Savinjske novice! Nisem vedel, da ima občina Mozirje tako simpatično glasilo. Poznam Novi tednik in Naš čas (t.j. celjski in velenjski časopis), moziškega pa imam prve v rokah."

Pisanje o planinskih dogodkih je velikega pomena. Kljub temu, da je planinstvo v Gornji Savinjski dolini zelo razvito, pa mu primerna planinska propaganda lahko še pomnoži vrste članstva in poveča ugled."

Strelci v Logarski dolini

V drugi polovici avgusta so imeli v Logarski dolini tradicionalno strelsko tekmovanje, ki ga vsako leto pripravijo v čast dneva granicjarjev. Organizirala ga je OO Solčava.

Prva ekipa, ki se je udeležila na strelščici, med njimi tudi dve gazdankini. Prva je bila skupina Mozirja, druga Gornji grad in tretja Solčava. Med posamezniki so bili najboljši Franc Grobelnik, Drago Poličnik in Pavel Petrin.

Pungartnik

Pohod rezervnih starešin

V počastitev občinskega praznika so pripravili ZRVS in strelci že tradicionalni orientacijski pohod. Tokrat se ga je udeležilo manj ljudi, ker je prireditev sovpadala s številnimi drugimi v občini. Vendar pa je pohod dobro uspel. Proga je bila dolga 6 km in je zajemala 7 delovnih točk. Po njej je hodilo 10 skupin, ki so šle po tri člane. Skupnino so se razvrstili strelska organizacija Kajuh Mozirje na prvo mesto, za njuni pa strelska organizacija iz Bočne in krajevna organizacija ZRVS Mozirje. Med posamezniki so se v strelstvu najbolje izkazali Stane Rojten, Dušan Zehelj in Erik Kuster. Skupinam so podelili pokal, oziroma diplome, strelci pa so prejeli plakete.

STANEM IKLOVČIČ

Gasilsko člansko tekmovanje

V nedeljo 8. avgusta 1982 je bilo na Rečici ob Savinji gasilsko člansko tekmovanje.

Tekmovanje je bilo posvečeno 100 letnici ustanovitve Gasilskega društva Rečica ob Savinji. Udeleženci na tekmovanju je bila dobra, saj se je tekmovanje udeležilo 19 tekmovalnih desetin. Vse desetine udeležence so bile dobro pripravljene. Sodelili so domači sodniki republiškega in občinskega ranga. Organizacijsko je bilo tekmovanje dobro pripravljeno, za kar gre priznanje gasilski operativni zvezi.

Doseženi so bili naslednji rezultati:

Članj - GD Gorica ob Dreti II. desetina I. mesto, GD Gorica ob Dreti I. desetina 2. mesto, GD Grulovci 3. mesto

Članice - GD Gorica ob Dreti I. mesto, GD Radmirje 2. mesto

Starejši gasilci - GD Radmirje I. mesto, GD Gorica ob Dreti 2. mesto

Gre sta od članice in starejših gasilcev tekmovali le po dve desetini, oena tretjina mest oddaja.

Vsi navedeni prvaki bodo sodelovali še na republički tekmovanjih. Prostor za tekmovanje je pripravilo Gasilsko društvo Rečica ob Savinji in tudi za potrebo jedajo in pijačo je poskrbelo. Prireditev je lepo uspela z dobim razpoloženjem tako tekmovalcev in ostalih, brez kakršnihkoli zapletov, ki v vsemu temu pa je prispevalo svoj delež še izredno lepo vreme.

II. F.

Gasilci v Šmihelu

Mozirsko gasilsko društvo prireja že tretjič srečanje pobratencih gasilskih društev. Letos so se zbrali v Šmihelu iz Dubrave. Kumrovca in Mozirja. Najprej so tekmovali ob ribniku, tako suho, kot mokro. Bilo je preko 100 prireditelj. Ko so se zvrnili nato pri lipah je predsednik SIS za požarno varnost Ilirko Čop predal moziškimi gasilcem dolgo pričakovano tescno vozilo, ki bo omogočalo gasilcem dostop skoraj povsod. Ob tem so podelili tudi 10 plaket in značke za dolgoletno delovanje posameznikom, teh so podelili 45. V meddruštvenem tekmovanju pa so bili prvi Dobrovočini, drugi Kumrovačini in tretji moziški gasilci.

Mozirskim gasilcem se v kratkem obeta še nova pridobitev. Dobili bodo 3000 litersko cisterno, ki bo lahko služila tudi za prevoz vode v primeru potrebe. Gasilski avto bo opremljen tudi z razvezno lestvijo, ta je gasilcem potrebna, saj s sedanjim opremo ne pridejo v vrhinja nadstropja stolpnice.

Krčilve gozdov

Občinska komisija rešuje zahteve kmetov za krčenje gozdnih površin pri primeru ob primira na kraju samem. To je potreba časa, ko ne kmetje prizirajo za novimi travnatimi površinami vsled načrta živinoreje. Kot so nam povedali člani komisije, jo takšni primerov največ v ljubovlčnem predelu občine, ali točneje na Lepi njivi, Šmihelu in v Lučah. Ob tem seveda vključijo za ohranjanje gozdov. Upravičeno pri svoji odločitvi možnosti kmetov, ki so za krčenje površin. Če so to danes v smislu povečanja števila živine, potem za krčenje zahtevke z razumevanjem.

Zanimivo je, da so kmetje prazili s takimi ukrepi šele pred kakimi tremi leti. Lani so krčili gozde, običajni kakih 20 ha gozdov v korist travnatih površin.

Zakonca Mlinar na Planici

Obnova Vrbovca

Ze v zadnji številki smo prikazali sliko o obnovitvenih delih na nazarski gračini. Med samo obnovo smo zvedeli, da vodi vsa strokovna dela celjski zavod za spomniško varstvo, medtem ko gmoitno skrbi za zahtevna dela Gozdno gospodarstvo Nazarje s svojim TOZD TOK. Ki je povedal direktor Jože Urnak želijo odkriti in ohraniti posebnosti zgradbe, ki bo tako zanimiv kulturni spomenik. Podobna dida so opravili že pred leti na obrambnih stolpih. Da je to prizadevanje velikega pomena na kraj in dolino ni treba posebej poudariti. Grad Vrbovec ima bogsto zgodovino, ki jo le premalo pozna-

mo, zato bo obnova po magala opozoriti na kulturno vrednost grada. Nad vzhodom so odkrili grb ljubljanskih škofov in bodo ugotovili čigav je bil.

Predvidevajo, da bodo zidarska dela v kratkem zaključena. Tako bo zaščiten tudi srednjeveški zid.

Čeprav je padla obnova v čas splošne ščdnje je hvalvredno prizadevanje gozdnega gospodarstva za ohranitev velike nazarske zanimivosti. Mimogrede, pred leti bi vse to lažje šlo, lažje bi našli kmalu po vojni sredstva za reševanje kulturne dediščine.

Med obnovo Vrbovca so odkrili lep grb in stari napis nad vzhodnim

Druga grupa odredov se je v tistem času (junij 1942.1.) pripravljala na prehod preko Save na Stajersko. Šli smo ji naproti takoj po akciji v Nazarij. Iz Dobrovolj smo krenili pod Menino planino mimo Marincev nad Motnikom proti Špitišču, od tam pa na Šipek, preko trojanske ceste v Borje, kjer smo v temni, deževni noči počivali nekaj ur. Od tam pa krenili proti Sv. Gori, kjer smo se spopadli z Nemci in se umikali proti moravski dolini. Utrujajoči pohod v koloni noč za nočjo, s praznimi želodci, brez spanja, dež, zasede, borbe, „hitri“ umiki – vse to nam je črpalo moči in voljo. Poleg tega pa še brezuspešni pohod, ker se II. grupa odredov ni mogla prebiti čez Savo. Šele po nekaj dneh smo si opomogli z akcijo na trgovino v Pečah v Moravski dolini. Toda kaj, ko želedec naenkrat ni več prenesel tolike obremenitve vsemogočih dobrot! Ko smo se vračali iz akcije, se je uprl in izprašil. Zopet sem bil lačen. Na Štance Lazih smo naslednji dan, po dolgem času prvič toplo jedli.

To je bila pojedina bogov!!! Spominjam se še na pol pečene kruha brez kvasa, močnika z marmelado in sladkorjem, obare in še kup drugih dobrot. To pot je imel intendat „Zwicer“ obilo dela, ne pa tako kot prejšnji dan, ko si je belil glavo, kako narediti iz 1/4 kg kruha in dobre žlice masti „sendviče“ za približno 30 ljudi in zadovoljiti 30 parov oči, ki so ga prebadale, ko je opravljal nehalno delo. Toda ta večer smo dobro hodili nazaj proti Dobrovoljam. „Vez“ je bila neprekinjena, ker si lahko z nosom sledi svojega predhodnika, tišino pa so trgali

zategli in prelivajoči se glasovi želedec in črevesja. Za dobro prebavo se nam ni bilo bati, ker so poleg nas samih, še Nemci poskrbeli zanj. Od Špitišča dalje smo padali iz zasede v zasedo. Izdal nas je bivši nemški policist (Slovenec), ki nam je dezertiral na pohodu iz Sv. Gore. V zadnjo zasedo smo padli že proti jutru nad Marince, kjer je padel naš tovariš, doma iz Prihove. Ta zaseda je

Ivan Remic-Lovec, eden pr. članov odporniškega gibanja v Nazarijah. Padel novembra 1942 v Moravčah.

pospešila, da smo hitreje, kot običajno prišli na vrh Dobrovolj v bližini St. Jošta. Tudi na Dobrovoljah smo pot po krajšem počitku kar nadaljevali, posebno, ker se nam ni bilo treba „muditi“ s prehrano. Za naše zaloge hrane, ki smo si jih naredili po akciji v Nazarijah, so namreč med našo odsotnostjo poskrbeli že Nemci. V bližini Črete smo prespali ostanek dneva in nadaljevali s pohodom preko Lok pri St. Jurju ob Taboru, Mrzlice na Gozdni in nad Hudo Jamo (Šmohor). Tu je bil lep dan počitka! Zaklali smo vola in ovco – zvečer pa po „volov-

sko“ udarili po Werkschutzh in Hudi Jani, si nabrali orožja (26 pušk, mitraljez in veliko municije) ter drugih dobrot in končno še pošteno zakurili v rudniku. Ob tej priliki se je močno opeklo, tov. Nestl, pozneje narodni heroj. Zopet smo bili zadovoljni in „bogat“, bogati tako, da smo s kočijo peljali „plen“ po Rečiški dolini in „knapom“ puščali ob cesti cele bale blaga iz rudniškega magacina. Mislim, da je bil to jutro marsikateri rudar, ki je šel na delo prijetno presenečen.

Tisti dan smo po uspešni akciji počivali sredi Gozdika ponoči pa smo premaknili do bližine Lok pri St. Jurju. Tu smo se naslednji dan pregrupirali. Z bratom Ivanom – „Lovcem“, sva odšla v Moravsko

dolino, Toneta – „Škrjanca“ pa sem takrat zadnjikrat videl. Avgusta meseca je bil ranjen v bližini St. Jurja ob Taboru, na Črem Vrh, izdan, ujet in ustreljen v Mariboru.

Moravska dolina je veljala v poletju 1942. l. za partizane – kraj oddiha, pribežališče preganjanih s kolikortoliko redno preskrbo. Za to se imamo zahvaliti spretnemu manevriranju naše čete oz. kasnejšega bataljona v triložu: Limbarska Gora – Slivna (Štance Laze) – Sv. Gora. Kadar so bili Nemci n. pr. na Sv. Gori, smo mi sigurno vedrili na Limbarski Gori ali Slivni, kadar pa so „hajkali“ po Slivni ali Limbarski Gori, smo se zadnji čas umaknili na Sv. Goro.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Veterinarska dežurstva

20. 9. do 26. 9. Zagožen Drago, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-094
27. 9. do 3. 10. Kralj Ciril, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-112
4. 10. do 10. 10. Mag. Resnik Tone, dipl. vet. Mozirje, tel. 831-978
11. 10. do 17. 10. Lešnik Marjan, dipl. vet. Mozirje, tel. 831-017
18. 10. do 24. 10. Zagožen Drago, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-094

Direktor
Mag. Tone Resnik

Nove knjige v knjižnici

I. LEPOSLOVJE: Ljubezenske zgodbe iz Tiroz in ene noči, Passuth: Teodor Veliki, Kirst: Nemir v malem mestu, Buik: Vzemti vsaj ljubezen, Blod: Svetlovljeni, Stražar: Skrivaj. Perčič: Pot v nestalnost. Zebre: Akromi Anodi.

II. STROKOVNA LITERATURA: Sladkovodno ribištvo na Slo-

venskem, Ravnik: Lepa si zemlja Slovenska, Colakovc: Priprave o neki generaciji. Z. Štajner: Vrnitev iz Gulaga, Tito-Churchill, Horoskop za vsakogar.

III. MLADINSKA LITERATURA: Dogodivščine mravljinčaka Ferdinanda, Zlobec: Pesmi ljubezni, Čebeliča Maja gre na potep, Čebeliča Maja reši svoj dom.

V kmečki hiši v gaju je bilo zelo živahno. Turistično društvo je pripravilo narodopisno razstavo, uredil pa jo je Franjo Steiner. Obiskovalci so bili navdušeni nad predicami in citrašem iz Luc. Tudi domače pogostitve so bili obiskovalci deležni.

Kino Mozirje v oktobru

2. 3. X. SERIF V VSEMIRU – italijanski film – komedija
7. X. MOJSTRI, MOJSTRI – jugoslovanski film
7. X. PEPELKA – Walt Disney – risanka
9. 10. X. ZANDAR IZ SAINT –TROPEZA – francoski film
12. X. ROZA – ameriški film
14. X. CLOVEK – PAJEK – ameriški film – avanturistični
16. 17. X. LEDENI PEKEL – ameriški film – avanturistični
19. X. PASKVALINO LEPO – italijanski film – komedija
21. X. MASČEVANJE CLOVEKA PAJKA – ameriški film – fantastični
23. 24. X. DESETKA – ameriški film – erotična komedija
26. X. MAKVIKAR – angleški film – kriminalna
28. X. ARABSKA AVANTURA – ameriški film – avanturistični
30. 31. X. LOGANOV POBEG – ameriški film – fantastični

Kino Ljubno v oktobru

2. – 3. X. CARSTVO STRASTI – japonski film, znanstveno fantastični
5. X. CARSTVO MRAVELJ – ameriški film, znanstveno fantastični
9. X. MADAM KLOP – francoski film
12. X. ZANDARM PROTI MARSOVCEM – francoski film, zabavni
16. – 17. X. BORCI POD ZEMLJO – ameriški film
19. X. ORLOVO KRILO – angleški film, western
23. X. LOČENKA – ameriški film
26. X. SLATKE MALE ENGLISKINJE – francoski film
30. – 31. X. BRILLJANTINA – ameriški film, glasbeni

Matična kronika za avgust

POROKE: VOLER Jože, star 25 let, elektricar iz Raduče 16 in VAVDI Hedvika, star 23 let, delavka iz Stimeca 30;
FALE Janez, star 27 let, strojni tehnik iz Dolja 38 in VERŠNIK Marjana, stara 22 let, absolvent psihologije iz Tiroseka 48;
ZAGOŽEN Alojz, star 21 let, avtomehaničar iz Bočne 134 in ZMAVČ Silva, stara 19 let, kuharica iz Zg. Pobrežja 10;
SLAPNIK Franc, star 24 let, ključavničar iz Robanovega kota 25 in FRISKOVEČ Nevenka, stara 26 let, ekonomska tehnik iz Prihove 16;
GRUDNIK Avguštin, star 23 let, str. ključavničar iz Nazarij 52 in RIMTHER Jožica, stara 16 let, živilski tehnik iz Tiroseka 13;
OSOVIČ Franc, star 26 let, šofer iz Radmirja 23 in POTOČNIK Marja, stara 23 let, upr. administrativni tehnik iz Homce – Boda 11;
KAKER Rajko, star 22 let, lesar iz Tiroseka 1 in NADVEŠNIK Milka, stara 15 let, delavka iz Tiroseka 17;
JAZBEC Andrej, star 24 let, šofer iz Gornje rade 35 in SINKOVEC Terezija, stara 21 let, šivilja iz Gornje rade 35;
MATJAZ Jože, star 23 let, delavec iz Tiroseka 23 in VREČAR Danica, stara 18 let, delavka iz Tiroseka 23;
KRMAR Marko, star 25 let, strugar iz Ljubnega/S 163 in RAKUN Marja, stara 24 let, uslužbenka iz Senjanja 9;
KRAMPAČNIK Alojz, star 23 let, delavec iz Savine 53 in PETEK Danica, stara 19 let, delavka iz Senjanja 9;
ROSENSTEIN Srčeko, star 23 let, avtomehaničar iz Rečica/S 122 in ERMENC Franciška, stara 20 let, ek. tehnik iz Rečica/S 113.

upokojence iz Mozirja 126, SKORNEK Marko, star 24 let, kmet iz Lepce raje 40, KRAMER Angela, stara 86 let, gospodinja iz Tera 50, TOSTOVRŠNIK Janez, star 67 let, kmet iz Tera 33, JEZERNIK Pavla, stara 70 let, upokojenka iz Ljubnega/S, DROBE Ž. Veronika, stara 76 let, gospodinja iz Tera 35, KOKOŠIN Rozalija, stara 71 let, gospodinja iz Senjanja 12, BLEKAC Marja, stara 81 let, gospodinja iz Sp. Pobrežja 10, BUĐNA Jožica, star 36 let, delavec iz Nške 12, TIC Marja, stara 35 let, delavka iz Varpolja 3.

NOVICE

„Savinjske novice“ izhajajo mesečno – izdaja SZDL občine Mozirje – Urejuje uradni obiskovalci – Glavni in odgovorni urednik Aleksander Videčnik – Tehnični urednik Niko Kupec – Fotografija pripravi Ciril Sem – Uredništvo in uprava: Mozirje 175, telefon: (063) 831-069 – Ziro račun pri SDK ekspozičura Mozirje, številka: 52810-637-55420

- Savinjske novice, glasilo SO Mozirje – Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 20. v mesecu – Stavke, filmi in preložitve, tisk Grafika Novo mesto – Tisk na rotacijski ljudske pravice v Ljubljani – Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 421/1772 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.

Janez Brložnik (17. – 18. stoletje)

Protireformacija je z izgonom zadnjih protestantov iz naših krajev (v letih 1628–30) povzročila, da smo izgubili skoraj vse izobražence. Tako je prišlo tudi do velikega nazadovanja zdravstva. Kontrola za študente je bila sprva zelo huda: nihče ni smel drugam kot na visoko jezuitsko šolo v Ingolstadt. (Podatek velja za tedanje ozemlje ljubljanske škofije.) Šele ko je nadzor popustil, so se začeli tudi za zdravstvo boljše časi.

Tuji zdravniki, ki so delali v naših krajih, so živeli povečini v mestih; podeželje od njih ni imelo veliko. Zaradi nevrščenosti v okolje tudi niso bili zavzeti za reformatno zdravstvo na Slovenskem. Slovenci, ki so do končali medicinske študije, so se ali vračali v domovino ali pa odšli tja, kjer so jim nudili boljše razmere za delo. Z domovino so imeli le še občasne stike, po navadi preko nekdanjih sošolcev ali kolegov z univerze.

Ob koncu 17. stoletja so se že gladila nasprotja med kirurški in medicinsko dejavnostjo. Kirurgi so bili prejšnji čevani kot rokodelci najslabše vrste in ker niso imeli primerne izobrazbe, je pri „operacijah“ pogosto prihajalo do zastrupitev in celo do smrtnih primerov. Doktorji pa so svojo dejavnost gojili skrbno in ljubosumno; bila je deležna pozornosti in spoštovanja javnosti. Prišla je tudi denarne ugodnosti, akademski in celo viteški naslovi, tako kot pri našem rojaku. Med strokoma pa ni prišlo le do pomiritve, opazili je celo sodelovanje, ki je bilo za napredek zdravstva nujno.

Medicina se je pri Slovencih dvignila predvsem po zaslugi

Marka Gerbca (1658–1718), ki je opravljal zdravniško prakso v Ljubljani. Še posebej se je odlikoval po tem, da je znal dobro družiti prakso in teorijo. Gerbec je bil zaradi izsledkov v stroki pomemben tudi v evropskem okviru in je eden najznamenitejših slovenskih znanstvenikov sploh.

Zdravniki so bili tedaj še posebej iskani, saj so bile kuga, koke, spolne in druge bolezni na dnevnem redu in so desetkale prebivalstvo. (Seveda pa so bila pogosta tudi druga obolenja in poškodbe.) Do končnega spoznanja o povzročiteljih teh bolezni in do uspešnega boja z njimi je bilo še daleč, toda zdravniki so že znali uspešno zaustavljati širjenje bolezni.

Janez (Krstnik) Brložnik – v strokovni literaturi znan tudi kot Ivan Brložnik – se je rodil v Mozirju v drugi polovici 17. stoletja (najbrž okoli leta 1660; natančnejši datum ni znan, ker se rojstne knjige mozirske župnije začnajo šele z letom 1664). Študiral je najbrž na Dunaju in v Gradcu (v tem času se je spoznal z Markom Gerbecem), kot zdravnik pa je deloval v Gradcu, Linzu, Steyerju in Riedu. Ko je živel v Linzu, je dobil viteški naslov (in sicer „de Perleberg“), tj. od Medvedjaka – po vrhu nad Mozirjem). Umrli je v Riedu na Bavarskem v prvi polovici 18. stoletja.

Bil je član Academie Naturae Curiosorum, kjer je imel vzdevek Metrodorus (po starogrškem akademiku). V njej so se združevali tedanji znanstveniki, povečini zdravniki.

Čisljan pa je moral biti tudi doma, saj je bil eden od 23 ustanovnih članov Academie Operosorum – Akademije delavskih. Ki je začela delovati v

Ljubljani leta 1701. V njej so bili poleg Brložnika še štiri zdravniki. Tu je nosil latinski vzdevek Foecundus, tj. Plodovit.

Prvi dve Brložnikovi objavi segata v leto 1697 in sta prav tako kot naslednji dve iz leta 1699 in 1700 obrobnega pomena. Leta 1706 pa je bilo posebej plodno. Brložnik je objavil knjigo o nekem na novo odkritem termalnem vrelcu na Češkem; pisana je v nemščini (vse druge so latinske). V zborniku Academie Naturae Curiosorum (izhajal je v Nuernbergu, Frankfurtu in Leipzig) je objavil 13 krajših strokovnih sestavkov oz. opazovanj, med drugim o mlečnem sladkorju, o zdravljenju zaprtja vode v ledvicah, o zdravljenju gobavosti, mesečnosti in protina.

Leta 1713 je izdal knjigo, v kateri govori o l. i. spomladansko-jesenskem zdravljenju.

Tej sledijo tri knjige v štirih zvezkih iz let 1713–16 o kugi, ki je v letih 1700–13 zajela Transilvanijo (del današnje Rumunije), Madžarsko, Avstrijo, Prago, in Regensburg s sosednjimi pokrajinami. Te tri knjige imajo skoraj 1200 strani manjšega formata.

Šele pred kratkim pa je bila v samostanskih knjižnicah v Klosterneuburgu pri Dunaju najdena knjižnica, ki je izšla najbrž leta 1714. Brložnik je v njej pisal o moških dvojkah, ki sta bila rojena v Linzu in sta bila – kot pove naslov – „pri popku zraščena v eno telo“, bila sta najbrž t. i. siamska dvojčka.

To so vse ohranjene in znane Brložnikove strokovne objave. Po njih lahko sklepamo, da je bil res plodovit pisec, čeprav česa posebnega ni odkril.

Kljub bivanju v tujini ni pozabil na rojstni kraj, saj je iz okolice rojstnega kraja vzel celo svoj viteški naslov, seveda v polatinjeni obliki. Tudi podpisoval se je kot lokalpatriot, v naslovu knjižice o dvojkah recimo kot „Joannes Baptista Werloschnig de Pernberg Styro Praspergensis“ (Janez Krstnik Brložnik od Medvedjaka, štajerski Mozirjan).

Proučevanje njegovih del je o mogočeno le delno, saj se nekatera nahajajo samo v Parizu. Gradcu ali Klosterneuburgu, nekaj pa jih je v Semeniški knjižnici v Ljubljani. (Ovira je tudi splošno nezadostno znanje latinskega jezika, v katerem so pisana z izjemo ene knjige vsa Brložnikova dela. Če ne bo osnovna ali srednja šola v tej smeri doživela kakšne spremembe, bodo čez nekaj generacij znali latinsko le še redki zagnani samouki in samo njim bo dano stopati v svet latinske pisane del, ki so jih Slovenci do leta 1848 v različnem obsegu napisali nad 1700 – če se bomo z njimi sploh hoteli ukvarjati.)

Zgodovinar medicine Ivan Pintar pravi o njem v zagrebški izdaji Medicinske enciklopedije: „Zavzemal se je za vsestranski pregled bolnika, bil je nasprotnik prekomernega uporabljanja različnih zdravil. Spušcanje krvi je imenovala flataristano in je zahteval, da oblast preganja mazače.“

Le še zanimivost. V Padovi je leta 1729 objavil Ambrozij Brložnik od Medvedjaka, skoraj gotovo Janezov sin, dve latin-sko pisani knjigi s pedagoško vsebino. V svoji stroki pa ni doživel folklornih uspehov kot njegov oče v medicini.

PETER WEISS